

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Tussentijdse evaluatie Participatiebeleid gemeente Deventer

Notagegevens

Bestuursorgaan : B-en-W 3-06-2025

Notanummer : 2025-370

Datum : 3-06-2025

Programma : 01 - Burger en bestuur

Portefeuillehouder : Wethouder Wijnhoud,

Bijlage(n) : Bijlage 1. Verslag evaluatie participatie Cultuurvisie 2025.docx, Bijlage 2. Verslag evaluatie participatie HWS + P_B.docx, Bijlage 3. Verslag evaluatie participatie ontwikkeling Senzora Raambuurt.docx, Bijlage 4. Verslag evaluatie participatie Westerhuispad.docx, Tussenevaluatie Participatiebeleid gemeente Deventer.docx

Parafering

26-05-2025: Wethouder
26-05-2025: Strategisch Adviseur Concernstaf

Agendering

* 28-05-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

* 28-05-2025: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

Definitieve akkoord

3-06-2025

B & W d.d.: 3-06-2025

Besluit

1. De tussentijdse evaluatie van het participatiebeleid vast te stellen
2. De raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

In 2023 is het participatiebeleid en -verordening vastgesteld door de raad en is met de raad afgesproken om het beleid na een jaar te evalueren. Omdat het beleid relatief kort geleden is vastgesteld is deze tussentijdse evaluatie met name een interne analyse van de voortgang van de implementatie van het participatiebeleid, hoe we vorderen met de acties uit het bestuursakkoord en hoe we ervoor staan als organisatie op het gebied van participatie. De focus ligt op de inspanningen die we intern moeten leveren om participatie tot een succes te maken. Over twee jaar volgt een uitgebreidere evaluatie van het participatiebeleid en gaan we ook met inwoners en ondernemers in gesprek over hoe participatie in Deventer verloopt. Voor deze tussenevaluatie is de methodiek van de Relevant Gesprek Academie gebruikt.

De evaluatie bestaat uit twee delen:

- Evaluaties van vier participatietrajecten:

* Herijking visie Hoofdwegenstructuur & Mobiliteitsplan Binnenstad en periferie

* Cultuurvisie 2025-2028

- Een 'scan' van de organisatie: op basis van de projectevaluaties en gesprekken met medewerkers van verschillende teams is gekeken in hoeverre participatie nu is geborgd in de organisatie. Aan de hand van 10 'bouwstenen voor participatie' schetsen we een beeld van hoe we vorderen met het uitvoeren van het participatiebeleid en hoe het met participatie gaat in de praktijk. Deze bouwstenen gaan onder andere over welke kaders zijn vastgesteld, hoe we de kaders doorvertalen in werkprocessen en hoe gesprekken met belanghebbenden verlopen.

Kort samengevat concluderen we in de evaluatie dat we goed op weg zijn met participatie. De belangrijkste kaders zijn er en ook in de praktijk zien we dat veel medewerkers waarde hechten aan goede participatie en de belangen van inwoners en ondernemers in Deventer serieus nemen. Ook zijn we goed op weg met het uitvoeren van de concrete acties uit zowel het bestuursakkoord als het participatiebeleid. De grootste ruimte voor verbetering ligt in het eenduidig werken als organisatie. Het beleid is nog niet volledig doorvertaald in eenduidige werkwijzen en processen voor de organisatie. Daardoor is het nu soms nog te persoonsafhankelijk hoe participatie wordt ingericht en hoe goed deelnemers of de raad daarin mee worden genomen. We stellen als opvolging van deze tussenevaluatie onder andere voor om een basistraining participatie te ontwikkelen die aansluit bij de behoeften en ontwikkelkansen van de gemeente Deventer en die medewerkers helpt om het beleid te doorleven en ervaringen met elkaar uit te wisselen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De samenleving maken we samen, grote opgaves kunnen we alleen in gezamenlijkheid oppakken. Door inwoners en andere belanghebbenden te betrekken kan het gemeentebestuur een goede belangenafweging maken. De gemeente is niet de enige die initiatief neemt, in Deventer staan we open voor deze initiatieven.

Ambtenaren en bestuurders denken mee met de initiatiefnemer over of en hoe we zijn plan uitvoerbaar kunnen maken. Op die manier voelt iedereen zich verantwoordelijk voor het prettig samenleven.

Kader

Participatiebeleid gemeente Deventer (april 2023)

Participatieverordening gemeente Deventer 2023 (april 2023)

Omgevingswet (januari 2024)

Wet Versterking participatie op decentraal niveau (januari 2025)

Betrokken partijen en participatie

De tussentijdse evaluatie was een interne evaluatie. Hiervoor hebben we gesproken met medewerkers van Team Beleid Ruimte, Team Inrichting en Beheer Leefomgeving, Concernstaf, vakgroep Communicatie en Participatie, griffie, Team Pro Wonen en Gebiedsontwikkeling en Team Pro Energietransitie en Leefomgeving.

Toelichting op participatiebeleid

Omdat het beleid relatief kort geleden is vastgesteld hebben we de evaluatie gebruikt om te toetsen of we op de goede weg zijn met de implementatie. We zien dit dan ook als een

tussenevaluatie, waarbij de focus ligt op de inspanningen die we intern moeten leveren om participatie tot een succes te maken. We hebben daarom het participatiebeleid niet toegepast. Over twee jaar volgt een uitgebreidere evaluatie van het participatiebeleid en gaan we ook met inwoners en ondernemers in gesprek over hoe participatie in Deventer verloopt.

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor :

De evaluatie biedt handelingsperspectief door middel van concrete acties. We hebben tijdens het evalueren steeds de vraag gesteld wat we in de toekomst anders kunnen doen om tot een (nog) beter resultaat te komen. Dit heeft geleid tot veel concrete aanbevelingen voor participatieprocessen, maar ook tot een aantal concrete acties voor de verdere implementatie van het participatiebeleid. Deze acties staan opgesomd in het evaluatieverslag en geven de vakgroep Participatie de mogelijkheid om na collegebesluit verder aan de slag te gaan met het versterken van participatie in de organisatie.

De evaluatie geeft de raad inzicht in hoe het met het participatiebeleid gaat en waar we aan gaan werken.

Door de raad te informeren over deze evaluatie nemen we hen mee in hoe het ervoor staat met participatie in de gemeente Deventer en waar we nog werk te doen hebben. De raad kan de evaluatie agenderen en er inhoudelijk met elkaar over in gesprek gaan. Tot slot is afgesproken met de raad dat het participatiebeleid na een jaar geëvalueerd zou worden en dat zij hierover geïnformeerd zouden worden.

Argumenten tegen:

De blik van buiten is niet meegenomen in deze evaluatie.

We hebben voor deze evaluatie alleen gesproken met medewerkers binnen de organisatie en niet met de deelnemers van participatietrajecten. Hierdoor is onze blik op het functioneren van het participatiebeleid beperkt. Over twee jaar voeren we de volledige evaluatie uit en gaan we ook met inwoners en ondernemers van Deventer in gesprek over hoe zij participatie ervaren.

Financiële consequenties en dekking

De evaluatie leidt tot een aanvraag van extra capaciteit voor de vakgroep Participatie. Voor 2026 zijn er nog eenmalige middelen beschikbaar, daarna wegen we dit af bij de Perspectiefnota 2027.

Openbaarmaking en communicatie

Omdat deze tussenevaluatie intern gericht is gaan we hier niet actief over communiceren.

Aanpak en uitvoering

Na vaststelling van de evaluatie door het college voegen we de actiepunten toe aan het uitvoeringsplan Participatie 2025-2026. Hierin prioriteren we alle acties uit o.a. het bestuursakkoord, het participatiebeleid, het actieplan jongerenparticipatie en deze tussenevaluatie van het participatiebeleid.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Tussentijdse evaluatie Participatiebeleid gemeente Deventer		
Nummer	2025-370	Portefeuillehouder	Wethouder Wijnhoud,
Team	DEV-PID-CDP	Datum	3-06-2025

Inleiding

In 2023 heeft uw raad het participatiebeleid en de participatieverordening vastgesteld en hebben we afgesproken om het beleid na een jaar te evalueren. In de evaluatie kijken we aan de hand van vier praktijkvoorbeelden en met 10 'participatiebouwstenen' hoe ver we met het participatiebeleid zijn en welke onderwerpen de komende jaren extra aandacht vragen. We hebben hiervoor de methodiek en ondersteuning gebruikt van de Relevant Gesprek Academie.

Omdat het participatiebeleid relatief kort geleden is vastgesteld hebben we de evaluatie gebruikt om te toetsen of we op de goede weg zijn met de implementatie. We zien dit dan ook als een tussenevaluatie, waarbij de focus ligt op de inspanningen die we intern moeten leveren om participatie tot een succes te maken. Dat betekent dat we voor deze evaluatie alleen met medewerkers van de gemeente Deventer hebben gesproken en niet met deelnemers aan participatietrajecten. We realiseren ons dat we daardoor beperkt zicht hebben op participatie in de praktijk en dat voor een volledige evaluatie de inbreng uit de stad essentieel is. Die uitgebreide evaluatie staat gepland voor over twee jaar, als het Participatiebeleid vier jaar van kracht is.

Kader

Participatiebeleid gemeente Deventer (april 2023)
Participatieverordening gemeente Deventer 2023 (april 2023)
Omgevingswet (januari 2024)
Wet Versterking participatie op decentraal niveau (januari 2025)

Kern van de boodschap

Kort samengevat concluderen we in de evaluatie dat we goed op weg zijn met participatie. De belangrijkste kaders zijn aanwezig en ook in de praktijk zien we dat veel medewerkers waarde hechten aan goede participatie en de belangen van inwoners en ondernemers in Deventer serieus nemen. Ook zijn we goed op weg met het uitvoeren van de concrete acties uit zowel het bestuursakkoord als het participatiebeleid.

De grootste ruimte voor verbetering ligt in het eenduidig werken als organisatie. Het beleid is nog niet volledig doorvertaald in eenduidige werkwijzen en processen voor de organisatie. Daardoor is het nu soms nog te persoonsafhankelijk hoe participatie wordt ingericht en hoe goed deelnemers of de raad daarin mee worden genomen. We stellen als opvolging van deze tussenevaluatie onder andere voor om een basistraining participatie te ontwikkelen die aansluit bij de behoeften en ontwikkelkansen van de gemeente Deventer en die medewerkers helpt om het beleid te doorleven en ervaringen met elkaar uit te wisselen.

Nadere toelichting

De evaluatie bestaat uit twee delen:

Evaluaties van vier participatietrajecten:

- * Herijking visie Hoofdwegenstructuur & Mobiliteitsplan Binnenstad en periferie
- * Cultuurvisie 2025-2028
- * Speelplek Westerhuispad
- * Ontwikkeling woningbouwlocatie Senzora

Een 'scan' van de organisatie: op basis van de projectevaluaties en gesprekken met medewerkers van verschillende teams is gekeken naar hoe goed participatie nu is geborgd in de organisatie. Aan de hand van 10 'bouwstenen voor participatie' schetsen we een beeld van hoe we vorderen met het uitvoeren van het participatiebeleid en hoe het met participatie gaat in de praktijk. Die

bouwstenen gaan onder andere over welke kaders er zijn vastgesteld, hoe we de kaders doorvertalen in werkprocessen en hoe gesprekken met belanghebbenden verlopen.

Tussenevaluatie Participatiebeleid gemeente Deventer – mei 2025

Inhoud

1. Inleiding
2. Hoe is de tussenevaluatie tot stand gekomen?
  - 2.1 Evaluaties van vier participatietrajecten
  - 2.2 Scan van de organisatie
3. Waar willen we staan?
4. Waar staan we nu?
  - 4.1 Lessen uit evaluaties participatietrajecten
  - 4.2 Aanbevelingen Rekenkamerrapport Warmtetransitie
  - 4.3 Score organisatie op Borgingshuis Participatie
5. Conclusie
6. Vervolgacties

1. Inleiding

In 2023 is het [Participatiebeleid gemeente Deventer](#) en de [Participatieverordening gemeente Deventer 2023](#) vastgesteld door de raad. Bij vaststelling is afgesproken om het beleid tussentijds te evalueren en dit verslag is daarvan het resultaat. Omdat het beleid relatief kort geleden is vastgesteld hebben we de evaluatie gebruikt om te toetsen of we op de goede weg zijn met de implementatie. We zien dit dan ook als een tussenevaluatie, waarbij de focus ligt op de inspanningen die we intern moeten leveren om participatie tot een succes te maken. Dat gaat bijvoorbeeld om het uitwerken van kaders in werkprocessen en instrumenten en hoe we het faciliteren van goede gesprekken met inwoners en ondernemers van Deventer vormgeven. In de evaluatie kijken we aan de hand van vier praktijkvoorbeelden en met 10 'participatiebouwstenen' hoe ver we hiermee zijn en welke onderwerpen de komende jaren extra aandacht vragen. Over 2 jaar evalueren we het participatiebeleid volledig en gaan we ook met inwoners en ondernemers in gesprek over hoe participatie in Deventer verloopt.

In dit verslag is te lezen hoe de tussenevaluatie tot stand is gekomen, waar we willen staan met participatie en waar we nu staan. Aan het einde staan de concrete acties als vervolg op de evaluatie. Als bijlage bij dit verslag zijn de evaluatieverslagen van vier participatietrajecten toegevoegd.

2. Hoe is de tussenevaluatie tot stand gekomen?

We zijn voor deze evaluatie begeleid door de Relevant Gesprek© Academie. Zij hebben op basis van hun uitgebreide ervaring handvatten gemaakt voor het evalueren van participatietrajecten en om de borging van participatie in de organisatie in beeld te brengen. Deze handvatten hebben we gebruikt als kader voor de evaluatie. De begeleiding vanuit de Relevant Gesprek© Academie bestond verder uit een procesvoorstel voor de evaluatie en trainingen in de evaluatiemethodiek. De uitvoering van de evaluatie is gedaan door het programmateam Participatie. We hebben ervoor gekozen om medewerkers op te leiden en de evaluatie zelf uit te voeren, zodat we de kennis en vaardigheden in huis hebben voor toekomstige evaluaties van participatietrajecten.

Deze tussenevaluatie bestaat uit twee onderdelen: evaluaties van vier participatietrajecten en een scan van de organisatie.

2.1 Evaluaties van vier participatietrajecten

We hebben vier projecten gekozen waarmee we zo veel mogelijk verschillende aspecten van participatie in beeld kunnen brengen: participatie bij beleidsvraagstukken en bij uitvoeringsvraagstukken, fysieke en digitale participatie, participatie op initiatief van de gemeente en participatie door een externe initiatiefnemer. De projecten zijn:

- Herijking visie Hoofdwegenstructuur & Mobiliteitsplan Binnenstad en periferie
- Cultuurvisie 2025-2028
- Speelplek Westerhuispad
- Ontwikkeling woningbouwlocatie Senzora

Voor deze evaluaties hebben we gebruikgemaakt van het beoordelingskader met 'kritieke succesfactoren' voor een participatieproces, met als vier hoofdonderdelen: inhoud, proces, relatie en menskracht en middelen. Een participatieproces moet op al deze onderdelen goed scoren om succesvol te zijn. Dit beoordeel je aan de hand van de 11 criteria waarin ze zijn uitgesplitst, zoals te zien in de afbeelding hieronder.

Beoordelingskader participatieproces

Voor alle vier de projectevaluaties hebben we een sessie georganiseerd met het projectteam, waarbij elk projectteamlid de criteria op het beoordelingskader moest scoren met de kleur rood, oranje of groen. Vervolgens zijn de beoordelingen met elkaar besproken en vergeleken en zijn gezamenlijke conclusies getrokken over de uiteindelijke score. Deze resultaten zijn terug te lezen in de evaluatieverslagen in de bijlage en zijn gebruikt voor het tweede deel van de evaluatie: de scan van de organisatie.

2.2 Scan van de organisatie

Naast de evaluatie van vier participatietrajecten hebben we naar participatie op organisatieniveau gekeken, aan de hand van het kader 'Borgingshuis Participatie'. Met 10 'bouwstenen voor participatie' schetsen we een beeld van hoe we vorderen met het uitvoeren van het participatiebeleid en hoe het met participatie gaat in de praktijk. Uitleg over dit kader is te lezen in hoofdstuk 4. 'Waar staan we nu?'

Als input voor de organisatiescan is een bureauonderzoek gedaan naar onze participatiedocumenten en het rekenkamerrapport Warmtetransitie en is gesproken met medewerkers op verschillende plekken in de organisatie, zoals Team Beleid Ruimte, team IBL, Team Pro Wonen en Gebiedsontwikkeling, Team Pro Energietransitie en Leefomgeving, de griffie, wijkmanagement, Concernstaf en de vakgroep Communicatie en Participatie.

3. Waar willen we staan?

In het Bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken & Bevlogen beschrijven we dat we een *open bestuurscultuur* willen hanteren, waarbij participatie, betrokkenheid en laagdrempeligheid belangrijke uitgangspunten zijn. We willen inwoners beter en op nieuwe, innovatieve manieren betrekken en

kunnen laten deelnemen aan besluitvorming, vooral ook als het gaat om de eigen leefomgeving of levenssfeer. We willen extra aandacht besteden aan groepen die minder makkelijk van zich laten horen en specifiek aan jongeren. Doel is dat we de kennis en ervaring van inwoners en ondernemers goed benutten.

Aanvullend schrijven we in ons participatiebeleid dat we participatie organiseren om de (vaak tegenstrijdige) maatschappelijke en particuliere *belangen goed in beeld* te brengen en mee te wegen in de besluitvorming. We organiseren participatie niet om absoluut draagvlak te realiseren of om bezwaar en beroep te voorkomen. Voor goede participatie zijn duidelijke afspraken nodig en inzicht in de verschillende rollen die iedereen daarin heeft, maar ook een flexibele houding van de gemeente om in te kunnen spelen op de situatie. Participatie is namelijk maatwerk. Ook willen we in Deventer openstaan voor initiatieven, door de 'ja, mits..'-houding. Dit vraagt van ambtenaren en bestuurders om met de initiatiefnemer mee te denken over óf en hoe we zijn plan uitvoerbaar kunnen maken.

De *publieke waarden* toegankelijkheid, inclusiviteit, deliberatie (overleggen), zeggenschap, tegenspraak (organiseren) en transparantie zijn belangrijk voor participatie. Onze ambitie is dat iedereen die dat *wil*, ook *kan* participeren en dat ambtenaren en bestuur helder zijn over proces en besluitvorming. Dit geldt niet alleen voor gemeentelijke projecten, maar ook voor projecten van externe initiatiefnemers. We willen graag dat zij ook het belang inzien van goede participatie en het gesprek met de omgeving. We vinden het belangrijk dat medewerkers vaardig(er) worden in het verbinding maken met inwoners en partners in de stad, door samen te werken, transparant te opereren, te luisteren, zich in te leven, open te staan voor andere ideeën en maatwerk te bieden.

Om deze ambities te bereiken staan er zowel in het bestuursakkoord als in het participatiebeleid concrete acties genoemd. Deze komen aan de orde in het volgende hoofdstuk.

4. Waar staan we nu?

Als het gaat om de concrete acties uit het bestuursakkoord en het participatiebeleid zijn we een heel eind op de goede weg. In de tabel hieronder staan de acties opgesomd, met daarbij de status van dit moment.

Wat	Status
Extra aandacht besteden aan groepen die minder makkelijk van zich laten horen	Mee bezig/loopt: - Gestart met digitale participatie via OpenStad - We brengen doelgroepen in beeld en zetten passende middelen en werkvormen in
Extra aandacht besteden aan participatie van jongeren	Mee bezig: - actieplan Jongerenparticipatie opgesteld, nu start uitvoering
Inwoners positie geven in uitvoering, beheer en het maken van keuzes in eigen omgeving, vanuit 'ja, tenzij...' principe	Mee bezig: - Initiatieftafel geïmplementeerd - Uitvoeringsplan Uitdaagrecht opgesteld
Instrument burgerberaad inzetten	Gereed: Klimaatraad afgerond, evaluatie in voorbereiding
Extra capaciteit voor begeleiding goed participatieproces	Loopt: - 1,5 fte participatie advies - procesbegeleiderspool - participatie-expertise ontwikkelen van communicatieadviseurs
Participatiebeleid en participatieverordening vaststellen	Gereed.

Participatieinstrumenten (het Forum, referendum, digipanel, uitdaagrecht) actiever benutten, toegankelijker maken of actualiseren.	Mee bezig: - Denkendoemee.deventer.nl opgezet - Uitvoeringsplan Uitdaagrecht opgesteld - OpenStad aangeschaft
Experimenteren en leren van participatie door middel van een pilot, dossier kiezen proces en rolverdeling bespreken.	Mee bezig. - Participatie woningbouwproject Hagenvoorde - Participatie Cultuurvisie 2025-2028
Inwoners leren kennen, op basis van inwonerstypes/burgerschapstijlen	Nog op te starten.
Inwoners informeren over ingangen bij gemeente Deventer en instrumenten via online participatieportaal	Mee bezig: - Denkendoemee.deventer.nl opgezet
Initiatieftafel voor zachte landing van initiatiefnemers.	Gereed/loopt.
Investeren in benodigde vaardigheden voor het maken van verbinding bij medewerkers die in gesprek zijn en samenwerken met bewoners en partners in de stad.	2x participatieparade georganiseerd, ontwikkelen training staat op de planning voor najaar 2025.
Met trainingen en casusbesprekingen -met behulp van goede en minder goede voorbeelden- maken we medewerkers vaardiger.	Start mee gemaakt, moet nog verder ontwikkeld.

Veel van de bovengenoemde activiteiten vragen om blijvende aandacht en daar zullen we de komende jaren dan ook aan blijven werken. Dat geldt ook voor het (door)ontwikkelen van onze participatie-expertise. Participatie komt voor in heel veel verschillende vormen en contexten, waardoor elk proces uniek is en we elke keer wel weer iets leren voor volgende projecten. Dit geldt ook voor de vier participatieprocessen die we voor deze evaluatie hebben bekeken.

4.1 Lessen uit evaluaties participatietrajecten

Hoewel de vier onderzochte participatietrajecten verschillen qua onderwerp en abstractieniveau, kunnen we er een aantal algemene lessen uit halen voor volgende participatieprocessen. De lessen zijn niet allemaal nieuw, maar dat ze steeds weer naar voren komen benadrukt voor ons het belang ervan:

- Zorg voor de juiste mensen op de juiste plek in het projectteam door naar ieders kwaliteiten te kijken. Koppel bij grote projecten de procesrol los van de inhoudsrol en beleg deze rollen bij verschillende personen.
- Neem de tijd voor een goede voorbereiding van het proces. Begin met in beeld te brengen welke kaders er al vaststaan en welke beïnvloedingsruimte er nog is voor belanghebbenden.
- Breng alle belanghebbenden in beeld, samen met mensen die de omgeving goed kennen, zoals een wijkmanager of sleutelpersoon in de wijk.
- Denk na over werkvormen die passen bij de belanghebbenden en bij de inhoudelijke vraag. Let ook goed op dat alle deelnemers evenredig aan bod kunnen komen. Een mix van middelen, bijvoorbeeld fysiek en digitaal, helpt om een breed publiek te kunnen bereiken.
- Zorg ervoor dat de gevraagde tijdsinvestering van deelnemers in balans is met de hoeveelheid invloed die ze hebben. Span je als gemeente in om de inhoud begrijpelijk en behapbaar te maken, zodat je deelnemers faciliteert in hun rol.
- Denk na over de timing van de participatiemomenten. Bijvoorbeeld: *wel* onder werktijd voor professionals, maar *niet* onder werktijd voor vrijwilligers, omwonenden of andere soorten belanghebbenden.
- Zorg voor ruimte en flexibiliteit in het proces, om bij te kunnen sturen als dat nodig is. Pin je niet vast op vooraf bedachte plannen, maar toets regelmatig bij projectteam en/of deelnemers of de participatie naar wens verloopt. In het verlengde hiervan is het niet wenselijk om participatieplannen te laten vaststellen door de raad. Informeer de raad over het proces en

neem de raad ook achteraf goed mee in het verloop van het proces en waarom welke keuzes zijn gemaakt.

- Neem deelnemers mee in het hele proces en vergeet niet om tussentijds en bij besluitvorming informatie te delen. Doe dit ook als de participatie al een tijd geleden is geweest.
- Geef inzicht in wat de opbrengsten zijn uit de participatie en wat daaruit wel en niet overgenomen kan worden. Leg ook eerlijk uit waarom. Deel deze informatie zowel met deelnemers, als met de raad. Op die manier kan de raad bij een raadsvergadering inzicht geven in haar belangenafweging.

Specifiek voor het programmateam Participatie:

- Het helpt als er een stappenplan of routekaart is voor het ontwerpen van participatieprocessen, zodat projectteams alle facetten van participatie in beeld hebben en op basis daarvan goed afgewogen keuzes kunnen maken.
- Bundel beschikbare kennis over procesontwerpen, participatiemiddelen en werkvormen, zodat projectteams weten welke mogelijkheden er zijn.

In de evaluatieverslagen in de bijlagen is te lezen hoe we tot deze lessen zijn gekomen en wat de projectcontext was.

4.2 Aanbevelingen Rekenkamerrapport Warmtetransitie

In maart 2024 heeft de rekenkamer Deventer onderzoek gedaan naar de warmtetransitie, vanuit het perspectief van de inwoner. Een aantal van de aanbevelingen hieruit gaan specifiek over participatie. Bijvoorbeeld: plan een verkennende fase in waarin je in gesprek gaat met bewoners om behoeften en ideeën op te halen, voorzie in de behoefte van persoonlijk contact, zoek de unusual suspects op en spreek mensen aan op drijfveren, zoek koppelkansen en maak ruimte voor verschillende snelheden. In de [reactiebrief van mei 2024](#) hebben we aangegeven hoe we met die aanbevelingen omgaan en waar we in de praktijk tegenaan lopen. We hebben de resultaten van het onderzoek gebruikt in de analyse van de organisatie, specifiek de uitvoering.

4.3 Score organisatie op Borgingshuis Participatie

Het Borgingshuis Participatie bestaat uit 10 bouwstenen, die allemaal nodig zijn voor een goede borging van participatie in de organisatie. Alle bouwstenen hebben een score (rood, oranje, geel of groen) waarmee we aangeven hoe goed dit geborgd is in de organisatie.

- Groen = dit gaat goed
- Geel = dit gaat goed, maar kan nog beter
- Oranje = dit kan beter
- Rood = dit gaat niet goed

De kleurenscore op het Borgingshuis is een momentopname en is bedoeld om een globale indruk te geven van hoe we ervoor staan. In het kader staan de scores op de bouwstenen toegelicht.

In het huis staan drie niveaus waarop participatie goed geborgd moet zijn:

- het organisatieniveau: gaat over het werken aan een omgevingsgerichte organisatie, waarin meerdere vraagstukken spelen.
- het vraagstukniveau: gaat over het organiseren van een succesvol participatieproces voor één vraagstuk, vaak met meerdere participatiemomenten (gespreksrondes).
- het gespreksniveau: dit gaat om de momenten waarop het daadwerkelijke gesprek plaatsvindt, zoals een stadsgesprek, inloopbijeenkomst, online enquête of straatinterview.

Daarnaast staan er drie rollen die nodig zijn om participatie te borgen:

- 'Richten' door het bestuur: hieronder verstaan we gemeenteraad en college van B&W
- 'Inrichten' door managers: hieronder verstaan we de sturende functies binnen de gemeentelijke organisatie
- 'Verrichten' door procesadviseurs en inhoudelijke adviseurs: hieronder verstaan we de vakgroep (Participatie en) Communicatie, beleidsmedewerkers, projectleiders, etc.

Score gemeente Deventer op Borgingshuis Participatie, mei 2025

ORGANISATIENIVEAU

1. Bepalen ambitie omgevingsgerichte organisatie (door bestuur)

Score: groen

Het 'participatiebeleid' van de gemeente Deventer bevat zowel de visie, ambities als uitvoeringskader. De juridische kaders staan in de Participatieverordening. Er is een duidelijke definitie van participatie, onder andere door het onderscheid tussen 'overheidsparticipatie' en 'inwonersparticipatie' en een omschrijving van wat participatie *niet* is. Het participatiebeleid beschrijft ook verschillende mogelijke doelen van participatie. Het stelt niet heel scherp wat de belangrijkste doelen zijn voor de gemeente Deventer.

2. Inrichten organisatie met menskracht en middelen (door managers)

Score: groen

Er is een programmteam Participatie van 1,5 FTE voor het borgen van participatie in de organisatie. Daarnaast zijn er participatie- en communicatieadviseurs die participatieadvies geven binnen projecten. We investeren in de participatie-expertise van onze communicatieadviseurs, vanwege de vele raakvlakken tussen communicatie en participatie. Communicatieadviseurs zitten bijna altijd al aan tafel bij onze projecten, dus op die manier zorgen we er op een laagdrempelige manier voor dat participatie-expertise op de juiste plekken in de organisatie aanwezig is. Naast deze expertise in huis, huren we soms ook participatie-expertise in via externe bureaus voor bijvoorbeeld het procesontwerp of de uitvoering. In deze gevallen hebben we als gemeente nog een advies- of regierol.

Sinds vorig jaar is de digitale tool OpenStad beschikbaar voor het inrichten van digitale participatieprocessen. Met OpenStad kunnen we participatiewebsites op maat inrichten, waardoor we gemakkelijker een groter publiek bereiken en kunnen betrekken bij onze vraagstukken. OpenStad is een aanvulling op het DigiPanel, het digitale inwonerspanel van inwoners van de gemeente Deventer.

We merken dat de vraag naar participatie-expertise en het gebruik van OpenStad toeneemt, waardoor we steeds meer moeten prioriteren. We gaan daarom een intern uitvoeringsplan maken voor 2025-2026 om de acties die volgen uit het beleid goed in beeld te houden en hierin scherp te kunnen prioriteren.

3. Eenduidig werken en evalueren (door proces- en inhoudsadviseurs)

Score: oranje

Het eenduidig werken en evalueren van participatieprocessen kan beter. Het beleid is nog niet volledig doorvertaald in eenduidige werkwijzen en processen voor de organisatie.

Als leidraad hebben we de Wegwijzer Participatie, maar deze is primair gericht op externe initiatiefnemers. Intern werken we aan een meer eenduidige werkwijze om participatieprocessen vorm te geven.

We willen meer handvatten bieden aan de organisatie voor het organiseren van participatieprocessen. Deze behoefte blijkt ook uit de evaluaties van de vier participatietrajecten. Om het participatiebeleid op een laagdrempelige en efficiënte manier aan te bieden aan collega's organiseren we jaarlijks de Participatieparade. Aanvullend gaan we trainingen aanbieden die collega's helpen om het beleid te doorleven en er met elkaar over in gesprek te gaan. Dit kan in de vorm van een basistraining voor de hele organisatie, en door trainingen op maat voor de verschillende afdelingen of rollen in de organisatie. Ook willen we een interne leidraad voor participatie ontwikkelen. Het doel hiervan is dat alle relevante rollen en functies een basisniveau participatiekennis- en vaardigheden hebben, zodat we als organisatie als geheel nog omgevingsgericht gaan werken. Bij complexere projecten zal wel altijd nog participatie-expertise aan tafel zitten om de participatie goed vorm te geven.

We monitoren, evalueren en leren nu nog niet structureel van participatieprocessen. Als projecten worden geëvalueerd nemen we de participatie daar wel in mee, maar er zijn weinig tot geen evaluaties van alleen het participatieproces. Voor deze evaluatie hebben we kennisgemaakt met het beoordelingskader van de Relevant Gesprek Academie. Die kennis en ervaring willen we gebruiken om in de toekomst vaker participatieprocessen op een gestructureerde manier te evalueren.

Wat betreft overheidsparticipatie zijn we goed op weg met het stroomlijnen van het proces voor burgerinitiatieven die binnenkomen bij de gemeente Deventer. Dit doen we onder andere via de Initiatieftafel. Ook werken we aan een participatie-atlas, waarmee we zichtbaar maken waar in de stad welke participatietrajecten lopen of gelopen hebben en wat daar is opgehaald. De 'ja, mits...'-houding is een gedragsverandering die we stimuleren via de participatieparades, en waar we aandacht aan willen besteden in de participatietrainingen.

VRAAGSTUKNIVEAU

4. Kaders voor uitvoering en beoordeling vraagstuk (door bestuur)

Score: geel

De kaders voor de uitvoering en beoordeling van vraagstukken zijn de participatieverordening en het participatiebeleid. Het beleid bevat zowel de visie op participatie, als de ambities en het globale uitvoeringskader. Een belangrijk uitgangspunt hierin is 'participatie is maatwerk'. Vanwege dit uitgangspunt zijn er (bewust) geen gedetailleerde kaders voor op welk moment welke vormen van participatie van toepassing zijn. Dit betekent dat per vraagstuk een goede analyse vooraf nodig is om tot een passend participatieproces te komen. Een interne leidraad kan hierbij helpen, maar we denken ook dat het nodig is om collega's via trainingen mee te nemen in het participatiebeleid en om onderlinge uitwisseling te faciliteren over de invulling daarvan.

In de [Participatieverordening gemeente Deventer 2023](#) staan de wettelijke kaders voor participatie. Deze geven richting aan het participatiebeleid, maar op een aantal punten wijken we in de praktijk af van de verordening. Het belangrijkste punt is welk bestuursorgaan besluit over *of* en *hoe* participatie plaats moet vinden. In de verordening staat dat elk bestuursorgaan ten aanzien van zijn eigen bevoegdheid besluit of er participatie wordt toegepast (hoofdstuk 2, Artikel 3, Lid 1) en dat het bestuursorgaan ook het participatieproces hierbij bepaalt (hoofdstuk 2, artikel 5, lid 1). Dit gebeurt in de praktijk niet en we denken dat het goed is om het gesprek te voeren met de raad over de uitvoerbaarheid van deze bepalingen.

Tot slot is voor het beoordelen van een participatieproces een goede motivering nodig van hoe het proces er uiteindelijk uit heeft gezien. Dit moet landen in het participatieverslag en/of de participatieparagraaf. Afspraken hierover zijn vastgelegd in het participatiebeleid, maar de vijf basisvragen die de input voor deze paragraaf moeten

vormen blijken in de praktijk niet goed te werken. We informeren de raad op korte termijn over welke aanpassingen we gaan doen om dit te verbeteren.

5. Stimuleren en faciliteren participatief werken in vraagstukken (door managers)

Score: oranje

Participatie is in het vizier op managementniveau, onder andere omdat er ruim aandacht aan wordt besteed in het coalitieakkoord. Managers hebben vaak geen direct contact met participatie-experts in de organisatie, omdat dit contact via de projectleider loopt. Wel is het de verantwoordelijkheid van de manager om met een goede (participatie)opdracht te komen, waarin randvoorwaarden als tijd en middelen voor participatie geborgd zijn. Aandachtspunt in de organisatieontwikkeling is dan ook dat (nieuwe) interne opdrachtgevers oog hebben voor de participatie-ambities uit het coalitieakkoord en het participatiebeleid en dat ze opdrachtnemers vragen om hier invulling aan te geven.

6. Advies/ondersteuning in participatieprocessen (door procesadviseurs)

Score: geel

Zoals ook staat beschreven bij 'Inrichten organisatie met menskracht en middelen' zijn er participatie- en communicatieadviseurs beschikbaar voor advies en ondersteuning in projecten. We merken dat de vraag naar deze ondersteuning toeneemt, specifiek ook naar (begeleiding bij) digitale participatie via OpenStad. Onder andere om die reden willen we met trainingen meer investeren in het basiskennis en -vaardighedeniveau van de hele organisatie als het gaat om participatie. Collega's zijn dan minder afhankelijk van de beschikbaarheid van communicatie- en participatieadviseurs voor het ontwerpen van een goed participatieproces.

Voor OpenStad geldt dat er specifieke kennis van de software nodig is om de tool in te kunnen zetten. We verwachten hier op korte termijn extra capaciteit voor nodig te hebben. In de tussentijd kunnen we nog een stap extra zetten in de interne communicatie over digitale participatie. Bijvoorbeeld door uit te leggen welke mogelijkheden er zijn, over welke zaken je van tevoren na moet denken, wat de kosten zijn en hoeveel tijd het kost om een project via OpenStad te laten verlopen. Dit zorgt ervoor dat de daadwerkelijke begeleidingsuren per project minder worden.

De aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport Warmtetransitie gaan vooral over de participatieaanpak, bijvoorbeeld het inplannen van een verkennende fase, voorzien in persoonlijk contact en inzetten van minder traditionele communicatiemiddelen. Voor bijna alle aanbevelingen geldt dat we er aan werken, maar dat er ook nog verbetering mogelijk is, bijvoorbeeld als het gaat om passend taalgebruik, het opzoeken van de unusual suspects, tijdig informeren of evalueren. Ook deze onderwerpen kunnen we verwerken in de interne participatieleidraad en/of de basistraining.

7. Verantwoordelijk voor uitvoering participatieprocessen (door inhoudsadviseurs)

Score: geel

Het participatiebeleid is in 2023 vastgesteld, maar we doen in Deventer al veel langer aan participatie. Dat zie je ook terug in de uitvoering van projecten. Veel collega's werken van nature omgevingsbewust en hebben in hun projecten oog voor de belangen van betrokkenen. Er zijn ook collega's die minder natuurlijke affiniteit hebben met participatie en waarbij de vakinhoud voorop staat. Beide zijn goed en belangrijk, zo lang we ons er maar bewust van zijn waar onze focus op ligt en waar eventuele blinde vlekken zijn. Eén van de lessen uit de projectevaluaties is het belang van het scheiden van de procesrol en de inhoudsrol bij complexe (beleids)trajecten. Door die rollen bij verschillende personen te beleggen, waarborg je dat er zowel voor inhoud als voor proces voldoende aandacht is. Ook is het om als organisatie eenduidig te werken nodig dat collega's niet (alleen) afgaan op eigen intuïtie, maar zich ook bewust zijn van het participatiebeleid dat we als gemeente hebben.

Het zijn vaak de inhoudsadviseurs die de participatieparagraaf bij raadsvoorstellen schrijven. Zoals ook genoemd bij 'Kaders voor uitvoering en beoordeling vraagstuk' gebeurt dit nog niet altijd volgens de kaders uit het participatiebeleid. We gaan ervan uit dat hier verbetering in komt bij de aanpassing in het nieuwe notasysteem en maken dit onderdeel van de nog te ontwikkelen basistraining participatie.

GESPREKSNIVEAU

8. Betrokkenheid laten zien (door bestuur en managers)

Score: groen

Zowel college- als raadsleden zijn regelmatig aanwezig bij participatiemomenten en we krijgen signalen dat beide als toegankelijk en benaderbaar worden ervaren. In een technische sessie met de raad over de participatie bij de Cultuurvisie is naar voren gekomen dat het voor raadsleden niet altijd helder is welke rol er van hen verwacht wordt bij deze bijeenkomsten. Gemene deler lijkt te zijn dat raadsleden vooral komen om te luisteren en niet om zich te

mengen in discussies. Dit kan lastig zijn als raadsleden in groepjes worden ingedeeld of als er om hun mening wordt gevraagd door andere deelnemers. Het helpt als we als ambtelijke organisatie bij het uitnodigen van de raad expliciet aangeven welke rol we voor de raadsleden zien bij een bijeenkomst. Ook is het goed om bij de start van een bijeenkomst voor alle deelnemers inzichtelijk te maken wie – of welke rollen of functies - er aanwezig zijn. Dit kan door groepen te benoemen en mensen te vragen hun hand op te steken, of bijvoorbeeld door middel van badges met daarop namen en rollen.

9. Advies/ondersteuning in de gespreksronde (door procesadviseurs)

Score: groen

De participatie- en communicatieadviseurs adviseren zowel op vraagstukniveau als op gespreksniveau. Dit gaat bijvoorbeeld om hulp bij het begrijpelijk en behapbaar maken van de inhoud of meedenken over passende werkvormen. Vaak is de participatie- of communicatieadviseur ook aanwezig bij de participatiemomenten zélf. Er is een pool van procesbegeleiders voor het begeleiden van bijeenkomsten, of van gesprekken in kleinere groepen. Dit werkt heel goed. Collega's met expertise in het begeleiden van processen en gesprekken kunnen flexibel inspringen waar dat nodig is, waardoor inhoudelijke adviseurs zich kunnen richten op de inhoud. Met deze werkwijze bouwen we aan expertise in huis en zorgen we voor de juiste mensen op de juiste plek tijdens een participatiegesprek. Dit sluit aan op de bevinding dat het helpt om proces en inhoud van elkaar te scheiden.

10. Verantwoordelijk voor de gespreksronde (door inhoudsadviseurs)

Score: geel

Er is veel ervaring met participatie in de organisatie en veel collega's zijn intrinsiek gemotiveerd om het gesprek aan te gaan met mensen in de stad en dorpen. Ook hier is natuurlijk wel verschil tussen collega's; de één heeft er meer affiniteit mee dan de ander. Collega's die het lastiger vinden om gesprekken goed te organiseren en te voeren, kunnen een beroep doen op de procesbegeleiderspool.

Een aandachtspunt in participatieprocessen blijft de terugkoppeling. We gaan vaak vol enthousiasme een participatieproces in en zien de interactie met belanghebbenden als het zwaartepunt van de participatie. Als dat eenmaal geweest is komt de focus weer meer op de inhoud te liggen en vergeten we soms om deelnemers goed terug te koppelen wat er is opgehaald en hoe het nu verder gaat. Een les die we hierover uit de projectevaluaties halen is dat het goed is om van tevoren na te denken over de terugkoppeling. Niet méér beloven dan we waar kunnen maken, maar wel uitgaan van het principe van transparantie en zo veel mogelijk open en eerlijk delen. Ook dit onderdeel van het participatieproces past in een basistraining participatie, zodat collega's zich bewust zijn van het beleid dat we hierop hebben en handvatten krijgen om dit vorm te geven.

5. Conclusie

Het beeld dat ontstaat uit de vier projectevaluaties en de scores op het Borgingshuis Participatie is dat we goed op weg zijn met participatie. De belangrijkste kaders zijn er en ook in de praktijk zien we dat veel collega's intrinsiek gemotiveerd zijn om participatie goed te doen en de belangen van inwoners en ondernemers in Deventer serieus te nemen. Ook zijn we goed op weg met het uitvoeren van de concrete acties uit zowel het bestuursakkoord als het participatiebeleid. De grootste ruimte voor verbetering ligt in het eenduidig werken als organisatie. Het beleid kan beter doorvertaald in eenduidige werkwijzen en processen voor de organisatie. Daardoor is het nu soms nog te persoonsafhankelijk hoe participatie wordt ingericht en hoe deelnemers of de raad daarin mee worden genomen. De uitdaging voor de komende jaren is daarom om de organisatie op een toegankelijke manier mee te nemen in het participatiebeleid, onder andere door ondersteuning te bieden in de vorm van advies, trainingen en een interne participatieleidraad. Van de sturende functies vraagt dit om ruimte te maken voor participatie in projecten en beleidstrajecten, in lijn met de ambities uit het bestuursakkoord en het participatiebeleid. De recente organisatieontwikkeling biedt kansen om de managers hierin mee te nemen.

6. Vervolgacties

- Interne participatiewerkwijze uitwerken
- Menukaart opstellen met mogelijkheden en kosten OpenStad
- Kader voor participatieparagraaf aanpassen in notasysteem
- In organisatieontwikkeling de sturende functies meenemen in wat participatie vraagt
- Basistraining participatie ontwikkelen
- Uitvoeringsplan 2025-2026 opstellen, met o.a. bovenstaande acties

Verslag evaluatie participatie Cultuurvisie 2025-2028

Inhoudsopgave

1. Omschrijving project en participatieaanpak
2. Het participatieproces
3. Score op beoordelingskader
4. Conclusie en geleerde lessen

1. Omschrijving project en participatieaanpak

Deze evaluatie gaat over de participatie als onderdeel van het project Cultuurvisie 2025-2028. In het plan van aanpak van 25 januari 2024 staat kort omschreven wat onder dit project valt: *“Aan de projectmanager is gevraagd plan van aanpak op te stellen waarin de opdracht ‘komen tot een nieuwe cultuurvisie 2025-2028’ en de planning gestructureerd en helder is beschreven. De raadsmededeling en uitgangspuntennotitie richting nieuw cultuurbeleid 2025-2028 zijn bouwstenen voor de cultuurvisie. Een gedegen en breed opgezet participatietraject is een belangrijk onderdeel van dit plan van aanpak en de opdracht aan de projectmanager.”*

De wens krijgt vorm in twee producten: het plan van aanpak en de Cultuurvisie 2025-2028. Deze evaluatie richt zich op de periode dat opdracht verleend werd voor het opstellen van een plan van aanpak (januari 2024) tot en met oplevering van document Cultuurvisie aan het college (september 2024). Met de focus op de 2 bijeenkomst met de instellingen, organisaties en cultuurmakers tijdens dit participatietraject. De participatieaanpak voor deze periode bestaat uit een antwoord op vier kernvragen over de participatie: waarom, waarover, met wie en hoe?

Waarom participatie?

De reden voor het opzetten van een participatieproces bij deze projecten staat omschreven in het plan van aanpak Cultuurvisie 2025-2028 van januari 2024:

Doelstelling van het project:
Komen tot een nieuwe cultuurvisie 2025-2028 met daarbij 5 kader stellende uitgangspunten:

1. Bestuursakkoord als vertrekpunt
2. Aansluiten bij de brede ambitie van Deventer en hoe cultuur hieraan kan bijdragen
3. Versterken waar we goed in zijn
4. Participatief werken
5. Wetgeving uitvoeren

Op 4 oktober 2023 is met de raad de uitgangspuntennotitie voor de cultuurvisie besproken. Daarin wordt ook beschreven wat er van het participatietraject wordt verwacht.

Het resultaat is een nieuwe cultuurvisie dat op basis van een (behaapbaar) participatietraject is opgesteld. Het belangrijkste onderdeel van het traject is:

1. Een helder kader: uitgangspuntennotitie is actueel en besproken met de raad
2. Een lange termijn cultuurvisie o.b.v. de ambities van het college (bestuursakkoord)
3. Doorkijk naar een uitvoeringsprogramma: hoe komen we tot realisatie van de visie?

“Een brede groep aan participanten (culturele partners, economische partners, bewoners, bezoekers, beleidsmakers) wordt adviserend geraadpleegd (...) De diversiteit aan belangen is groot. We willen deze meningen en belangen ophalen. Daarna wordt een concept cultureel profiel opgesteld dat bij het veld wordt teruggelegd om te toetsen op fouten en werkbaarheid.”

Waarover, met wie en hoe?

Ook de vragen *waarover*, *met wie* en *hoe* zijn deels beantwoord in het plan van aanpak Cultuurvisie 2025-2028 en deels in het bespreekvoorstel van het portefeuillehouders overleg .

In het portefeuillehouder overleg van 29 januari 2024 is het plan van aanpak voor de cultuurvisie besproken. Afgesproken is dat het traject van de cultuurvisie beperkt zou blijven tot raadplegen en dat de cultuurvisie een herijking is. Omdat er al veel informatie en onderzoeken zijn, wat gebruikt kan worden (Zie ‘kader’).

Kader:

- * Raadsmededeling Pilot voor het volgen van het participatieproces (2023-11096)
- * Raadsmededeling Resultaten Cultuurpeiling 2023 (2023-1145)
- * Participatiebeleid Gemeente Deventer (februari 2023)
- * Bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken en Bevlogen (2022)
- * Cultuurvisie Boeien en Bloeien 2019-2024 (2019)

Er is al veel input voorhanden voor het vernieuwen van de cultuurvisie:

De raad is in maart 2024 meegenomen in de nieuwe planning en opzet van het opstellen van de nieuwe Cultuurvisie 2025-2028 en zijn met een raadsmededeling geïnformeerd over het participatietraject. Hierin is aangegeven dat het participatieproces plaats zou vinden op het (participatie)niveau van ‘informereren’, ‘raadplegen’ en voor nauw betrokken spelers ‘adviseren’ met als (participatie)doel ‘bewustwording’, ‘kwaliteit ophalen’ en ‘begrip kweken’ bij betrokken spelers, zoals culturele instellingen, jonge makers.

Er werden twee sessies met de raad ingepland over participatie: één in maart 2024 en één sessie in februari 2025, nadat de cultuurvisie is vastgesteld. Dit was omdat de cultuurvisie één van de pilotprojecten is die de raad volgt om te leren van participatie (zie raadsmededeling 2023-1196).

Wanneer (i.p.v. fase)	Doel (Waarover)	Betrokkenheid - Participatieniveau	Met wie?	Wat (Hoe)
--------------------------	--------------------	---------------------------------------	----------	--------------

		(Ruimte voor inbreng)		
4 oktober 2023	Wensen en bedenkingen ophalen	raadplegen	wethouder (incl. ondersteuning) + raad	raadssessie uitgangspunten notitie
27 september 2023	Besluitvorming over uitkomst onderzoek	meebeslissen (raad)	wethouder (incl. ondersteuning) + raad + Rekenkamer	raadsbesluit over het Rekenkamer onderzoek Cultuuraanbod en -beleid gemeente Deventer
December 2023	Beeld vormen/ analyse over participatie inwoners aan culturele activiteiten, welke culturele instellingen ze bezoeken en wat ze vinden van het cultuuraanbod in de gemeente Deventer.	raadplegen	deelname 1706 mensen hebben enquête ingevuld.	resultaat onderzoek cultuurpeiling
Februari 2024 (start projectmanager - plan van aanpak opgesteld)	Informatie verzamelen (brondocumenten: cultuurvisie, bestuursakkoord, cultuur peiling, rekenkamer onderzoek, etc.) Product: werkdocument met eerste aanzet cultuurvisie, ideeën werkconferentie verzamelen	adviseren	projectmanager/ beleidsadviseurs/ programmanagers/ wethouder gemeente	gesprekken programma cultuur en andere programma's (intern)
Februari - maart 2024	Kennismaken en informatie verzamelen van externe partijen en collega's buiten programma	informereren/ raadplegen	culturele instellingen	Gesprekken extern en intern (doorloop), deelnemen (als toehoorder) aan brainstorm DOC, aanzet en organisatie werkconferentie (aandacht voor jongeren/ creatieve makers)
April 2024	Inspireren, gezamenlijk belang van nieuwe visie bespreken, informatie verzamelen	informereren/ raadplegen	cultuursector, gemeente/ raad, belanghebbenden cultuur (jongeren,	Werkconferentie met cultureel veld, jongeren/ doelgroepen en gemeente (bestuur + raadsleden?)

			kunstenaars, makers etc.)	
Mei 2024	Besluitvorming	adviseren/ meebeslissen	B&W	Eerste conceptvisie ter bespreking in college: vraagstukken en dilemma's t.b.v. aanscherping
Juni 2024	Besluitvorming	meebeslissen		Cultuurvisie in beeld- en oordeelsvormende raad en naar besluitvorming

2. Het participatieproces

Het proces met betrekking tot de participatie het opstellen van een plan van aanpak (januari 2024) tot en met oplevering van document Cultuurvisie zag er zo uit:

December 2023 - januari 2024 Projectleider krijgt opdracht Cultuurvisie

24 januari 2024 Plan van aanpak Cultuurvisie 2025-2028

29 januari 2024 In het PHO over het plan van aanpak (29-01-2023) is besproken dat het traject van de cultuurvisie beperkt tot raadplegen en dat de cultuurvisie een herijking is. Er zijn al veel informatie en onderzoeken, waar we gebruik van maken (cultuurpeiling, rekenkamer onderzoek etc.).

Februari 2024 Gegevensverzameling. Projectmanager houdt interviews intern: verschillende programma's/teams: cultuur, meedoen, jeugd en onderwijs, economie, vastgoed, financiën etc.

19 februari 2024 Bespreekvoorstel PHO: Wensen participatietraject raad/ DOC en verdiepingsoverleg. Incl. wens voorzitter van het DOC: wil meedenken over de Cultuurvisie.

27 februari 2024 Document 'Participatietraject' opgesteld door projectmanager

Maart 2024 Vervolg verdieping: interviews extern + brainstorm met culturele instellingen + 1e opzet participatie

7 maart 2024 Verdiepingsoverleg PHO: op agenda opzet van de cultuurvisie en de vraagstukken en dilemma's bespreken die op basis van de interviews en stukken zijn opgekomen.

12 maart 2024 Raadsmededeling Participatietraject Cultuurvisie 2025-2028: Gewijzigde planning voor de nieuwe cultuurvisie. Daarnaast omgevingsanalyse met programmteam i.s.m. communicatie/participatie adviseurs.

14 maart 2024 Brainstormsessie met DOC over de cultuurvisie

15 maart 2024 Document 'Communicatieaanpak Cultuurvisie 2025-2028'

20 maart 2024 Technische raadsessie: cultuurvisie 2025-2028 als pilot voor participatie

April 2024 Afronding interviews door projectmanager + verwerking en analyse (conceptvisie op hoofdlijnen)

Komst nieuwe programmanager kunst, cultuur en erfgoed. Trok aan de bel. Planning projectplan niet doorzetten om aanscherping op voorliggende concept cultuurvisie mogelijk te maken. College stemde in met meer tijd nemen voor totstandkoming Cultuurvisie. Afspraak met college 2e vergadering na zomerreces cultuurvisie ter besluitvorming.

25 april 2024 Brede bijeenkomst met culturele organisaties, makers, kunstenaars + raadsleden. Doel: informeren/raadplegen 'visie op hoofdlijnen'. Met inbreng van (jonge) makers. O.b.v. veel gesprekken en wensen en ideeën opgehaald voor de nieuwe cultuurvisie. Tijdens deze bijeenkomst werd over de hoofdlijnen van de visie verteld en is inbreng (reflectie) op belangrijke thema's opgehaald. Einde bijeenkomst is door wethouder de toezegging gedaan om terug te koppelen: wat heeft gemeente Deventer met de inbreng gedaan?

Eind april 2024 Einde opdracht projectmanager. Programmanager is met programmteam zelf aan de slag gegaan met Cultuurvisie. O.b.v. pijlers hoe ambities invullen waar komende vier jaar extra aandacht naar uitgaat.

Mei- juni september 2024 Verwerken reacties + afronden naar definitief concept voor besluitvorming + publicatie

17 juli '24 Cultuurvisiebijeenkomst in Gasfabriek op uitnodiging. Terugkoppeling Cultuurvisiebijeenkomst 25 april 2024. In gesprek concreet benoemen wat er nodig is om de ambities te realiseren die opgenomen zijn in de Cultuurnota. Focus op uitvoeringsprogramma zonder met hele sector discussie aan te gaan over de pijlers en de thema's. Richting afronding, daarom zijn een paar dagen voor de cultuurvisiebijeenkomst de definitieve teksten cultuurbeleid gedeeld met genodigden; met een akkoord van de wethouder. De teksten werden gedeeld als input voor de uitvoeringsagenda. Daarna zijn er ook 1:1 gesprekken gevoerd of reactie per mail.

Adviescommissie K&C: uitgenodigd participatiesessies. Over 4 jaar wel apart traject met hun voeren. Met hun 1:1 gesprek.

September 2024 Collegebesluit: Cultuurvisie budgetneutraal vastgesteld.

December 2024 Proces met raad heeft tijd gekost. Naar december 2024 uitgesteld wegens volle agenda van de raad. Cultuurvisie is goed in de raad ontvangen met 1 stem tegen. Insprekers gaven ook positieve geluiden.

3. Score op beoordelingskader

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
Inhoud		
Het onderwerp was geschikt	Het onderwerp was geschikt voor participatie door de focus die in de Cultuurvisie is aangebracht. Er is aangegeven bij welke onderwerpen kaders lagen. Zoals 'Schouwburg en Burgerweeshuis onder 1 dak' en evenementenbeleid.	Tijdens sessie 'Scan kritieke succesfactoren' is besproken dat de fundamentele participatievragen vervlochten waren met plan van aanpak. De 'participatie sleutelvragen (waarom, waarover, met wie) hadden beter in een eerdere fase kunnen worden gesteld. Opdracht was: maak een projectplan en een eerste opzet voor de

	Het ging niet in de volle breedte over cultuurbeleid, maar over thema's waar we de komende jaren extra inzet op willen.	Cultuurvisie. Maar het plan van aanpak werd gelijktijdig al de aanzet tot een eerste opzet van een Cultuurvisie. De vraag 'Wat vinden belanghebbenden belangrijk, ophalen meningen en belangen.' vonden collega's destijds te breed, voelde als de ' <i>waartoe zijn wij op aard-vraag</i> '. In tafelsessies juist erg op zoek naar 'wat kunnen we samen bereiken' in plaats van particuliere meningen en belangen. Vorm is wel belangrijk. Met participatie kun je een veel diepere stap maken dan alleen de meningen. Voor de participatie is nodig: een voldoende inhoudelijke verdieping. Voor de 1 ^e bijeenkomst met stakeholders is alsnog in korte tijd de basis voor de Cultuurvisie gemaakt. Het eerdere concept van de cultuurvisie gaf nog te weinig richting, dus eerst een goede visie maken. Dat was de primaire uitdaging toen. Niet alleen het proces, maar het concept van het product was nog niet geschikt voor participatie.
Er was ruimte voor aanpassingen	Naar aanleiding van de 2 bijeenkomsten zijn aanpassingen gedaan in de visie en de onderwerpen. Tot op zekere hoogte. Thema's waren grotendeels bepaald. Financiële kaders ook. Binnen die kaders was er ruimte voor aanpassingen.	
Je kon het eindresultaat uitvoeren	Dat wordt nader uitgewerkt in de uitvoeringsagenda. Moet nog blijken in de komende jaren.	
Het proces		
Het proces was voor alle belanghebbenden toegankelijk	Ja, het netwerk van cultuurorganisaties en cultuurmakers zijn benaderd en kon ons ook bevragen. Alle stakeholders zijn uitgenodigd. Tijdstip van bijeenkomsten (middagen) was voor vrijwilligers van organisaties soms lastig om te kunnen participeren.	Het proces voor de stakeholders verliep goed. Bij uitnodigingen van bijeenkomsten max twee personen per instelling gehanteerd. Overdag van belang om sector met elkaar in gesprek te laten gaan. Wat als iemand niet naar de bijeenkomst kon komen? Daar is minder rekening mee gehouden.
Deelnemers waren continue geïnformeerd over de inhoud en voortgang van het proces	De deelnemers waren in ieder geval geïnformeerd op de relevante momenten. Wanneer informatie gedeeld kon worden, werd dit gedaan.	

	Wel was het kort dag om invliegers mee te nemen. Dat gold ook voor het betrekken procesbegeleiders bij gesprektafels van de bijeenkomsten	Behalve een afrondende terugkoppeling (mailing) naar stakeholders is niet gelukt. Vervolg communicatie was alleen via besluitvormingsproces van raad.
Het besluit was helder gecommuniceerd	Ja, raadsbrieven over de cultuurvisie, e-mail en De Stentor. Via social media een samenvattend filmpje gedeeld over de cultuurambitie voor breder publiek. Besluit van de raad wel. Collegebesluit staat niet meer goed op het netvlies	Door tijdsdruk tijdstip niet voor iedereen geschikt. Dus niet voor het grotere publiek als kunst- en cultuurminnende inwoners.
Relatie		
Alle belanghebbenden waren in beeld en betrokken	Ja, naderhand hebben mensen aangegeven zich gehoord te voelen. Focus lag vooral op belanghebbenden (instellingen en makers). Het publiek 'inwoners' alleen aan het begin.	Inwoners/ publiek hebben zich waarschijnlijk minder betrokken gevoeld. Alleen in begin van het proces (enquête). Na peiling was geen terugkoppeling. Dit was een bewuste keuze.
De wijze van interactie was afgestemd op de belanghebbenden	Via e-mail en fysieke sessies en interviews 1:1 Met name op professionals van de cultuursector.	Hoe is er op de film via social media gereageerd op LinkedIn? Communicatie kan beter ondersteunen op onderdelen.
Alle belangen werden zichtbaar afgewogen en verwerkt	Input is besproken. Binnen het programma zijn afweging en keuzes gemaakt. Verslag van de bijeenkomst is toegevoegd aan de cultuurvisie. Aan het eind van het proces bleek vastgoeddiscussie toch groter te zijn.	Input gebruikt voor iets anders. Kanttekening: publiek heeft er direct minder aan, beleidsdocument. Daardoor minder toegankelijk. Suggestie: vervolgfilmje <i>'what's in it for het publiek? We hebben hard gewerkt voor jullie en zo is het zichtbaar in de stad!'</i> Vastgoed was geen pijler binnen de visie, zat niet in de afbakening. Dit had gevangen kunnen worden in de kaders. Belangen participatie gewogen een plek gegeven.

Menskracht en middelen		
Er was voldoende tijd	Door wisselingen van in personele bezetting en aansturing en daarmee ook inhoudelijke wijzingen in opdracht, was er heel weinig tijd en verliep uiteindelijk alles in een snelkookpan.	Voldoende menskracht en middelen alleen is niet voldoende. Het is belangrijk om menskracht en middelen goed aan te laten sluiten op het vraagstuk. Daarvoor is het nodig om het vraagstuk eerst heel scherp te krijgen, inclusief de beïnvloedingsruimte, het mogelijke participatieniveau en de daadwerkelijke participatievragen. Op basis van die analyse bepaal je de rollen en kies je de werkvormen en participatiemiddelen. Als we dit goed doen, voorkomen we dat (gevraagde) inzet en opbrengsten uit balans raken.
Er was voldoende menskracht en middelen	Traject legt groot beslag op medewerkers van het programmateam. Ten koste van andere taken. Middelen waren er genoeg. M.b.t. menskracht: voor collega's in programma betekent het veel om naast reguliere werk ook zich in te zetten voor cultuurvisie en participatie.	

4. Conclusie

Het participatieproces voor de Cultuurvisie kende zowel successen als uitdagingen. De belangrijkste punten zijn:

Sterke punten:

- Het onderwerp was geschikt voor participatie, met een duidelijke focus in de Cultuurvisie.
- De indruk is dat stakeholders zich gehoord voelden en er was ruimte voor aanpassingen binnen de gestelde kaders.

Verbeterpunten:

- Tijdsdruk leidde tot een haastig proces, wat de voorbereiding en uitvoering beïnvloedde.
- De betrokkenheid van het bredere publiek (inwoners) was beperkt tot het begin van het proces.
- De timing van bijeenkomsten was niet altijd geschikt voor alle belanghebbenden, vooral vrijwilligers.

Geleerde lessen:

1. Een duidelijke visie en kaders zijn essentieel voordat participatie start.
2. Betere afstemming van menskracht en middelen op de projectbehoeften is nodig.
3. Meer aandacht voor follow-up en communicatie met alle stakeholders, inclusief het bredere publiek.
4. Het belang van voldoende voorbereidingstijd en een evenwichtige verdeling van taken onder teamleden.

Voor toekomstige participatieprocessen is het cruciaal om het proces zorgvuldig te organiseren door:

- vroeg in het proces fundamentele vragen te stellen als:
  - waarom we participatie (het relevante gesprek) willen organiseren,
  - waarover de participatie mag/ moet gaan en waarover niet (de kaders*),
  - met wie je in gesprek gaat (op welk participatieniveau) en
  - hoe (werkvormen)?
- een betere balans vinden tussen de betrokkenheid van professionals en het bredere publiek.

Deze ervaringen bieden waardevolle inzichten voor het verbeteren van toekomstige participatieprocessen in culturele beleidsvorming of andere beleidsonderwerpen.

Verslag evaluatie participatie Herijking visie Hoofdwegenstructuur + Mobiliteitsplan Binnenstad & periferie

Inhoudsopgave

1. Omschrijving project en participatieaanpak
2. Het participatieproces
3. Score op beoordelingskader
4. Conclusie en geleerde lessen

1. Omschrijving project en participatieaanpak

Deze evaluatie gaat over de participatie als onderdeel van de projecten Herijking visie Hoofdwegenstructuur en Mobiliteitsplan Binnenstad en Periferie. In het Plan van aanpak van juli 2023 staat kort omschreven wat de projecten behelzen: “Er is een bestuurlijke wens om de bestaande visie op de hoofdwegenstructuur te herijken en deze te combineren met een actueel mobiliteitsplan voor de binnenstad en periferie. De wens krijgt vorm in twee producten en is een logische stap in de ontwikkeling van het Deventer beleidspakket op gebied van mobiliteit.” De evaluatie richt zich op fase 1 ‘Analyseren’ tot en met fase 5 ‘Tussentijdse besluitvorming’. De participatieaanpak voor deze fases bestaat uit een antwoord op vier kernvragen over de participatie: waarom, waarover, met wie en hoe?

Waarom participatie?

De reden voor het opzetten van een participatieproces bij deze projecten staat omschreven in de Participatieaanpak van december 2023: "De herijking visie hoofdwegenstructuur en het mobiliteitsplan zijn koerswijzigingen die impact hebben op de inwoners en ondernemers van Deventer. We organiseren participatie om inzicht te krijgen in de belangen en wensen van betrokkenen, bewustwording te creëren over de wijzigingen en afwegingen daarbij, kwaliteit te verbeteren van de stukken en begrip te creëren bij diverse groepen voor elkaars belangen en keuzes die gemaakt worden."

Waarover, met wie en hoe?

Ook de vragen *waarover*, *met wie* en *hoe* zijn beantwoord in de Participatieaanpak van december 2023. In onderstaande tabel staat deze informatie beknopt samengevat.

Fase	Met wie	Waarover	Hoe
Fase 1 - Analyseren	Kernteam, projectgroep, focusgroep, college en raad	- Welke vraagstukken, knelpunten en informatie nemen we mee in afwegingsfase? - Eens met analyse?	Fysieke bijeenkomsten met de focusgroep
Fase 2 - Afwegen	Kernteam, projectgroep, focusgroep en overige	- Welke beleidsvarianten volgen uit analyse? - Welke maatregelen zijn "no regret maatregelen" om te nemen voor 2030, welke	Fysieke bijeenkomsten met de focusgroep

	belanghebbenden zoals politie, provincie Overijssel.	maatregelen kun je beter niet nemen en welke maatregelen beter na 2030?	Keukentafelgesprekken met focusgroepleden
Fase 3 - Kiezen basis-voorkeursvariant	Kernteam, college en raad		
Fase 4 - Brede consultatie	Bewoners, forenzen, weggebruikers, jongeren, ondernemers, autogebruikers, fietsers, kernteam	- Dilemma's vanuit de uitgangspunten voor de beleidsstukken	Digitale peiling via de Keuzewijzer Goed Op Weg
Fase 5 - Tussentijdse besluitvorming basis-voorkeursvariant	Kernteam, projectgroep, college en raad, insprekers	- Vaststellen uitgangspunten als basis voor de maatregelen/basis-voorkeursvariant	Raadstafels en raadsvergadering

2. Het participatieproces

Het proces met betrekking tot de participatie van fase 1 'Analyseren' tot en met fase 5 'Tussentijdse besluitvorming basis - voorkeursvariant' van de projecten Herijking visie Hoofdwegenstructuur en Mobiliteitsplan Binnenstad en Periferie zag er in hoofdlijnen zo uit:

April 2023: Behandeling eerste concept Plan van aanpak herijking visie hoofdwegenstructuur 2040 en integraal mobiliteitsplan binnenstad & periferie tijdens raadstafel. Inclusief hoofdstuk met participatieaanpak, met als opzet: participatie via focusgroep + brede consultatie aan het einde van het proces.

Mei 2023: Eerste bijeenkomst (kennismaking) focusgroep. Deze groep is vervolgens in 2023 en 2024 in totaal voor HWS 7 keer bijeengekomen en voor B&P 11 keer .

Juli 2023: Plan van aanpak vastgesteld in raad. Inclusief aangepast hoofdstuk over participatie. Motie: brede consultatie na fase 3 'Kiezen basisvariant' aangenomen

December 2023: Aparte participatieaanpak, inclusief brede consultatie bij tussenproduct, via raadsmededeling naar de raad.

Maart 2024: Extra bijeenkomst focusgroep. Evaluatie naar aanleiding van kritische geluiden. Andere werkwijze afgesproken en per april voorzittersrol focusgroep gesplitst van inhoud.

April 2024: Proces en inhoud gescheiden bij Hoofdwegenstructuur, nieuwe werkvormen toegepast bij focusgroep.

Zomer 2024: Inrichten keuzewijzer Goed Op Weg met extern bureau

September 2024: Proces en inhoud gescheiden bij Binnenstad en periferie.

Oktober 2024: Keuzewijzer Goed Op Weg live. Focusgroep voorlopig afgerond.

Oktober 2024-maart 2025: (Voorbereiden) besluitvorming

3. Score op beoordelingskader

Hieronder staat per kritische succesfactor wat de score is voor de projecten Herijking visie Hoofdwegenstructuur en Mobiliteitsplan Binnenstad en Periferie. De kleur geeft aan wat de mate van verbetering is: groen is goed, oranje kent beperkte verbetermogelijkheden, rood heeft veel verbetermogelijkheden.

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
Inhoud		
Het onderwerp was geschikt	Het onderwerp was geschikt voor participatie. Wat niet goed bleek te werken was het combineren van de projecten in de participatie. Dit kwam door een verschil in abstractieniveau van het onderwerp, verschil in type eindproduct en deels een verschil in de belanghebbenden.	Het samenpakken van twee participatieprocessen is niet per definitie helpend voor een participatieproces. Er gelden dan verschillende kaders, verschillende maten van invloed, verschillende doelen om naartoe te werken en verschillende belangen en belanghebbenden. Dit vraagt om andere procesontwerpen. Door processen samen te voegen is er nog meer tijd en aandacht nodig voor de uitleg van het proces en het managen van de verwachtingen, terwijl dit vaak bij enkele participatietrajecten al een uitdaging is.
Er was ruimte voor aanpassingen	Er was beperkt ruimte voor invloed op het eindproduct, want er stond al veel beleid vast.	
Je kon het eindresultaat uitvoeren	De uitkomsten van de participatie sloten aan bij de ingezette koers.	
Proces		
Het proces was voor alle belanghebbenden toegankelijk	Zowel fysiek als digitaal waren er mogelijkheden voor belanghebbenden om mee te doen. De online Keuzewijzer Goed Op Weg leverde ruim 2000 reacties op.	Een combinatie van fysieke en digitale participatie werkt heel goed om een grote groep belanghebbenden te betrekken. Met de digitale keuzewijzer Goed Op Weg hebben we ook het 'stille midden' kunnen bereiken. Een groot bereik betekent wel dat je goed moet nadenken over je terugkoppeling. Mensen hebben verschillende opvattingen bij de term 'op de hoogte houden'. Het is beter om specifiek te maken wat je precies gaat terugkoppelen. Ook is het nodig om met automatische mailsystemen te werken bij grote mailings, in plaats van het handmatig invoeren van e-mailadressen.
Deelnemers waren continue geïnformeerd over de inhoud en voortgang proces	<p><i>Focusgroep:</i> Deelnemers aan de focusgroep zijn heel uitgebreid en gedetailleerd geïnformeerd geweest, vanuit het idee dat een adviesrol vraagt om een gelijke informatiepositie. Achteraf gezien was het te veel informatie en vroeg het te veel tijd van focusgroepleden om er goed grip op te kunnen krijgen.</p> <p><i>Keuzewijzer Goed Op Weg:</i> Deelnemers zijn goed geïnformeerd via de website. Ook hebben deelnemers de optie gekregen om via de mail op de hoogte gehouden te worden van het vervolg. Hier is veel gebruik van gemaakt. Wel bleek 'op de hoogte houden' een ruim begrip, waar sommige deelnemers meer onder verstaan dan we als gemeente waar kunnen maken.</p>	

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
	Ook hadden niet alle deelnemers die daarom hadden gevraagd, in eerste instantie de terugkoppelingsmail ontvangen. Dit is later handmatig gecorrigeerd.	te bieden, zodat belanghebbenden in staat zijn om een advies te geven.
Het besluit was helder gecommuniceerd	Zowel leden van de focusgroep als deelnemers aan de keuzewijzer zijn geïnformeerd over de (tussentijdse) besluiten die zijn genomen.	
Relatie		
Alle belanghebbenden waren in beeld en betrokken	<p>Er was een brede vertegenwoordiging van belanghebbenden in de focusgroep en via de keuzewijzer zijn ook de belanghebbenden in het zogenaamde 'stille midden' betrokken.</p> <p>Wel was de focusgroep wat uit balans doordat met name de binnenstad erg goed was vertegenwoordigd en de periferie en de rest van de stad minder.</p>	<p>Als de groep belanghebbenden groot is en de materie complex, is het extra belangrijk om werkvormen te gebruiken waarin iedereen evenredig aan bod komt. Dit vraagt om expertise op het gebied van proces- en gespreksbegeleiding. Het is belangrijk om proces en inhoud dan bij verschillende mensen te beleggen, zodat beide voldoende aandacht krijgen.</p> <p>Een mix van 'offline' en online middelen helpt om een breed geluid op te halen.</p>
De wijze van interactie was afgestemd op de belanghebbenden	<p><i>Focusgroep:</i> De focusgroep is uiteindelijk erg groot geworden, waardoor niet iedereen evenredig aan bod kon komen. Ook bleek de aangeboden informatie gedurende het proces te veel en te complex te zijn. Het proces is hierop aangepast, door de inzet van procesregisseurs, door met andere werkvormen te gaan werken en door een onafhankelijk extern bureau in te schakelen voor het samenvatten en vertalen van alle gedeelde informatie en het geven van een advies. Ook zijn er waar nodig aanvullende keukentafelgesprekken gevoerd.</p> <p><i>Keuzewijzer Goed Op Weg:</i> De digitale tool is ingezet om een grote groep te kunnen bereiken, waaronder het 'stille midden'. Dit is heel goed gelukt.</p>	<p>Het daadwerkelijke wegen van belangen gebeurt bij de besluitvorming door de raad. Dit kan zichtbaarder worden als de raad zijn afwegingen expliciet maakt, bijvoorbeeld door ze te benoemen in de raadsvergadering.</p> <p>Het van tevoren laten vaststellen van een plan van aanpak en een participatieaanpak door de raad kan belemmerend werken voor het participatieproces. Het beperkt de mogelijkheden om te anticiperen op de actualiteit, terwijl participatieprocessen vaak vragen om een flexibele houding en de mogelijkheid om af te wijken van het oorspronkelijke plan.</p>

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
	<p>Wat het afstemmen en bijsturen van de participatie lastiger maakte, was dat er een gedetailleerd plan van aanpak en participatieaanpak waren vastgesteld door de raad. Hierdoor lagen de belangrijkste onderdelen voor de uitvoering vast en was er beperkte bewegingsvrijheid in het bijsturen.</p>	
<p>Alle belangen werden zichtbaar afgewogen en verwerkt</p>	<p><i>Focusgroep:</i> De grootte van de focusgroep maakte het uitdagend om ieders belang goed scherp te krijgen. Om die reden hebben focusgroepleden in de laatste sessie met stickers hun belangen zichtbaar gemaakt (HWS). Dit gaf ook inzicht in de overeenkomsten en de verschillen in de belangen. Voor B&P heeft het externe bureau een afsluitende sessie georganiseerd waarin de focusgroepleden tot een advies zijn gekomen. Ook hier zijn de onderlinge verschillen zichtbaar gemaakt.</p> <p>De belangen zijn meegewogen in het uiteindelijke advies. Daarnaast zijn aanvullend de binnengekomen reacties van de focusgroepleden punt voor punt in beeld gebracht, inclusief een reactie van de gemeente over hoe dit verwerkt is. Dit is ook met de raad gedeeld. Ook is in de participatieparagraaf (HWS) aangegeven welke aandachtspunten naar aanleiding van de participatie worden meegenomen bij de verdere uitwerking van de maatregelen.</p> <p><i>Keuzewijzer Goed Op Weg:</i> De uitkomst van de keuzewijzer is gebruikt als input voor het raadsvoorstel. Het verslag van de peiling is ook gedeeld met de respondenten en met de raad.</p> <p>Bovenstaande gaat over de manier waarop de belangen ambtelijk en door het college zijn afgewogen en verwerkt.</p>	

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
	In de raadsvergadering is niet naar voren gekomen hoe raadsleden de adviezen vanuit belanghebbenden hebben gewogen.	
Menskracht en middelen		
Er was voldoende tijd	<p>Gezien de beperkte beïnvloedingsruimte kun je concluderen dat er te veel tijd is gestoken in de participatie en dat er te veel tijd is gevraagd van de focusgroep. Misschien dat een focusgroep ook niet het juiste middel was bij dit vraagstuk. Een focusgroep vraagt altijd om een aanzienlijke tijdsinvestering en die moet wel in balans zijn met de hoeveelheid invloed die de groep heeft.</p> <p>De grote tijdsinvestering had ook te maken met de manier waarop de focusgroep is meegenomen in de materie. Vanuit de gedachte 'een gelijke informatiepositie' is alle technische en verkeerskundige informatie met de focusgroep gedeeld, waardoor zij 7 (HWS) tot 11 (B&P) dagdelen nodig hadden om dit te verwerken en tot een advies te komen.</p>	<p>Zie ook de lessen bij 'Proces'.</p> <p>Voldoende menskracht en middelen alleen is niet voldoende. Het is belangrijk om menskracht en middelen goed aan te laten sluiten op het vraagstuk. Daarvoor is het nodig om het vraagstuk eerst heel scherp te krijgen, inclusief de beïnvloedingsruimte, het mogelijke participatieniveau en de daadwerkelijke participatievragen. Op basis van die analyse bepaal je de rollen en kies je de werkvormen en participatiemiddelen. Als we dit goed doen, voorkomen we dat (gevraagde) inzet en opbrengsten uit balans raken.</p> <p>Wat betreft het participatieniveau is het verstandig om aandacht te besteden aan de vraag wat alle betrokkenen daaronder verstaan. 'Adviseren' en een 'gelijke informatiepositie' bijvoorbeeld kan veel verschillende vormen hebben, de één arbeidsintensiever dan de ander. Het is belangrijk dat alle betrokkenen een gedeeld beeld hebben. Het participatiebeleid van de gemeente is hiervoor richtinggevend.</p>
Er was voldoende menskracht en middelen	<p>Er waren voldoende mensen en middelen, maar in het begin van het proces waren er te veel rollen (projectleiding, inhoudelijk advies, procesbegeleiding, officemanagement, etc.) belegd bij te weinig personen. Dit is gedurende het proces gecorrigeerd door de proces- en inhoudsrol bij verschillende mensen te beleggen.</p> <p><i>Focusgroep:</i> Voor de focusgroep geldt dat de oorspronkelijke opzet, waarbij alle informatie in meerdere dagdelen werd toegelicht en besproken, uiteindelijk te (arbeids)intensief was voor alle betrokkenen. (Zie ook info bij 'De wijze van interactie was afgestemd op de belanghebbenden')</p> <p><i>Keuzewijzer Goed op weg:</i></p>	

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
	<p>De keuzewijzer zelf werkte erg goed en heeft een groot bereik opgeleverd. Het was alleen niet het juiste middel op het juiste moment. We waren in dit stadium aan het pionieren met digitale participatie en de mogelijkheden van OpenStad en achteraf bleken we een vorm te hebben gekozen die niet goed bij de inhoud van het project paste. Het kostte daarom veel tijd om de vorm en inhoud op elkaar aan te laten sluiten.</p> <p>Er waren kortom voldoende mensen en middelen, maar niet direct de juiste mensen op de juiste plekken en de juiste middelen op het juiste moment.</p>	

4. Conclusie

We hebben veel inspanningen geleverd om dit proces tot een succes te maken. Er is veel geïnvesteerd in de relatie met en een goede informatiepositie voor de focusgroep, zij werden vroeg in het proces betrokken en meegenomen in het vraagstuk. Dit heeft ook bijgedragen aan het inzicht in elkaars belangen en in de complexiteit van de vraagstukken. Er is ook geluisterd naar de feedback uit de focusgroep, door het proces tussentijds bij te stellen en extra mensen en rollen in te schakelen. Aanvullend op de focusgroep zijn er één-op-één gesprekken gevoerd met belanghebbenden. Er is veel tijd en energie gestoken in het ontdekken van een nieuwe digitale tool (OpenStad) en een toegankelijke keuzewijzer voor het brede publiek. Dit heeft een groot bereik en hele mooie resultaten opgeleverd die we ook bij andere projecten en in vervolprojecten kunnen gebruiken. Tot slot hebben we een breed publiek inzicht gegeven in complexiteit van vraagstukken in de ruimte.

De belangrijkste lessen die we hebben geleerd en/of bevestigd hebben gekregen waren:

- Het is cruciaal om vóór de start van het participatieproces uitgebreid stil te staan bij het vraagstuk, de beïnvloedingsruimte en welk participatieniveau daarbij passend is. Dit geldt zeker voor complexe (beleids)trajecten. Het helpt om deze informatie vooraf zo concreet mogelijk te maken:

- *Waar zit precies de ruimte voor invloed van deelnemers?*
- *Welke participatievraag hebben we dan?*
- *Welk participatieniveau past daarbij?*

- *Wat verstaan we onder dit participatieniveau?*
- *Welke informatie hebben deelnemers nodig?*
- *Hoe gaan we deze informatie presenteren?*

De tijd die je investeert aan de voorkant, win je terug in het proces, doordat instrumenten passen bij de inhoud en opbrengsten bruikbaar zijn voor de vragen die je hebt. Begin dus altijd bij de inhoud en niet bij het middel.

- Meer participatie is niet altijd beter. Wat we aan inspanning vragen van belanghebbenden moet in verhouding staan met wat ze ervoor terugkrijgen. Bij beperkte beïnvloedingsruimte is het misschien te veel om belanghebbenden te vragen om zich complexe materie helemaal eigen te maken en om hier meerdere dagdelen voor vrij te maken. Span je als gemeente in om de inhoud begrijpelijk en behapbaar te maken, zodat je deelnemers faciliteert in hun (advies)rol.

- Zorg bij grotere projecten voor een scheiding tussen de procesrol en de inhoudsrol, door deze bij verschillende mensen te beleggen. Door iemand alleen verantwoordelijk te maken voor het proces, vergroot je de kans aanzienlijk dat alle belanghebbenden in beeld komen, dat alle belangen evenredig worden gehoord en dat de werkvormen aansluiten bij de doelgroepen.

- Voor de transparantie van het proces en de besluitvorming helpt het als de raad zijn belangenafweging zichtbaar maakt, bijvoorbeeld door de afwegingen expliciet te benoemen in de raadsvergadering.

- Het van tevoren laten vaststellen van een plan van aanpak en een participatieaanpak door de raad kan belemmerend werken voor het participatieproces. Het beperkt de mogelijkheden om te anticiperen op de actualiteit, terwijl participatieprocessen vaak vragen om een flexibele houding en de mogelijkheid om af te wijken van het oorspronkelijke plan.

Evaluatieverslag ontwikkeling Sensora Raambuurt

Inhoudsopgave

1. Omschrijving project en participatieaanpak
2. Het participatieproces
3. Score op beoordelingskader
4. Conclusie en geleerde lessen

1. Omschrijving project en participatieaanpak

In 2018 kwam er na 102 jaar een eind aan de bedrijfsvoering op het Sensora-terrein. Bergsingel BV, destijds eigenaar van het terrein in de Raambuurt, en de gemeente bundelden hun uitgangspunten en ambities voor de herontwikkeling van het terrein in een Handelingsperspectief. In 2020 kocht de combinatie Le Clercq Planontwikkeling/BPD het terrein aan en ging aan de slag met plannen voor de transformatie van een bedrijfscomplex naar een meer open stedelijk gebied met een stevig woonprogramma. Omdat een dergelijke ontwikkeling grote impact heeft op de omgeving, startte de ontwikkelaar een participatieproces op.

Waarom in gesprek?

Met het vormgeven van participatie had de ontwikkelaar als doel:

- belanghebbenden meenemen in de ontwikkelingen en op de hoogte houden van het proces;
- betrokkenheid en vertrouwen creëren;
- een mooiere, betere en meer dynamische leefomgeving door meewegen van belangen en ideeën belanghebbenden;
- een zorgvuldig ingepast plan door specifieke kennis, ervaringen, perspectieven, belangen en creativiteit van omwonenden te bundelen en hier actief gebruik van te maken, waar mogelijk;
- eventuele bezwaren tijdig opmerken en ondervangen.

Waarover in gesprek?

In het participatieproces kwamen veel onderwerpen aan de orde. Denk aan:

- privacy;
- schaduwwerking;
- parkeren;
- bereikbaarheid;
- verkeersveiligheid;

- architectonische en stedenbouwkundige inpasbaarheid van hoogbouw in de wijk;
- fundering bestaande woningen in de omgeving;
- bomen;
- invulling bestaande Sensora-pand;
- invulling openbare ruimte;
- inrichting van het plein;
- groenstrategie Sensora-terrein;
- (culturele) programmering van het Sensora-terrein.

Met wie in gesprek?

De volgende stakeholders had de ontwikkelaar in beeld:

- bestuur Raambuurtvereniging;
- 1e schil: direct aanwonenden;
- omwonenden: Raambuurt, Knutteldorp, Buitengracht, Pothoofd;
- eigenaren woonboten Singel;
- SIED, Stichting Oud Deventer, Bond Heemschut, Bomenstichting, PAR, Adviesraad Monumenten, Waterschap Drents Overijsselse Delta;
- Gemeenteraad;
- adviesraden gemeente;
- woningcorporatie.

Hoe in gesprek?

Participatie vond op twee niveaus plaats: meeweten en meedenken. Voor het niveau meeweten werden de volgende participatievormen ingezet:

- de website www.senzora-raambuurt.nl;
- infographics;
- video's;
- gerichte social mediacampagnes;
- reclame- informatieborden;
- presentaties;
- brieven;
- mails/nieuwsbrieven;
- interne nieuwsbrieven;

- lokale media;
- raadsmededeling/nota's;
- communicatiemiddelen van woningcorporaties;
- tentoonstelling.

Voor het niveau meedenken verzorgde de ontwikkelaar de volgende vormen:

- dialoogsessies met bewoners;
- focusgroepen per onderwerp met een afvaardiging van bewoners:
  - focusgroep 1: Architectuur en Stedenbouw
  - focusgroep 2: Verkeer en Parkeren
  - focusgroep 3: Groen (moet nog starten)
- enquêtes;
- individuele gesprekken;
- participatiepiepschuimsessie.

1. Het participatieproces

2018:	inloophijeenkomst en flyers i.h.k.v. handelingsperspectief
November 2020 - mei 2022:	16 overleggen met bestuur Raambuurt Vereniging
Najaar 2021:	enquête direct omwonenden en leden Raambuurt Vereniging (150 respondenten)
13 april 2022:	dialoogavond direct omwonenden
7 juli 2022:	dialoogavond bewoners Raambuurt
13 juli 2022:	vaststelling masterplan door de gemeenteraad, gemeenteraad was hierbij kritisch op de participatie en wilde hier meer aandacht voor. De participatie had een moeilijke start. Er waren volgens de raad verwachtingen gewekt door portefeuillehouder en de invloed door participatie was onduidelijk bij omwonenden. Na vaststelling van het Masterplan heeft de ontwikkelaar een bureau in de arm genomen om een participatieplan op te stellen.
Oktober 2022:	participatieplan ter info naar gemeenteraad
Eind 2022:	samenstelling focusgroepen
2022/2023:	dialoogavonden met bewoners
Januari 2023:	sessie met raad over 'haperend' participatieproces
Mei 2023:	consultatie gemeenteraad over afwijkend programma (n.a.v. participatiepiepschuimsessie)
17 juli 2024:	vaststelling bestemmingsplan door de gemeenteraad
Nu:	wachten op besluit Raad van State

2. Score beoordelingskader

Kritieke succesfactor	Beoordeling	Geleerde les
Inhoud		
Het onderwerp was geschikt	Gebiedsontwikkeling is per definitie geschikt voor participatie. De complexiteit van de locatie in combinatie met de haalbaarheid maakt wel dat er soms weinig ruimte is voor ideeën/inbreng vanuit de buurt.	In een handelingsperspectief staat hoe de gemeente om wil gaan met een bepaalde ontwikkeling of opgave. Ook bevat het bestaand beleid. In elk document is het van belang helder te zijn over status en positie van het document. En wees steeds duidelijk over ruimte voor invloed.
Er was ruimte voor aanpassingen	Bij het handelingsperspectief (2018) was geen ruimte voor inbreng/aanpassing. Het handelingsperspectief liet veel ruimte voor interpretatie. Volgens ontwikkelaar was de status van het handelingsperspectief niet duidelijk bij bewoners. Met input vanuit de focusgroepen heeft ontwikkelaar de plannen kunnen verbeteren met name op het gebied van hoogte en behoud van bomen.	
Je kon het eindresultaat uitvoeren	Nog wachten op uitspraak Raad van State, financieel. Inbreng van participatie is wel van invloed op financiële haalbaarheid van het plan. De opbrengst van de participatie stond wel op gespannen voet met de haalbaarheid van het project en met de gemeentelijke ambitie om voldoende woningen toe te voegen. Uiteindelijk is het vastgestelde bestemmingsplan realistisch en rendabel.	
Proces		
Het proces was voor alle belanghebbenden toegankelijk	Er is een duidelijke knip te zien in de participatie rondom Senzora: het traject tót juli 2022 (vaststelling Masterplan) en het traject daarna. Na vaststelling Masterplan is de participatie aanzienlijk verbeterd	Processtappen continu en duidelijk communiceren. Aan het begin van het traject een goede stakeholdersanalyse uitvoeren, met mensen die de omgeving goed kennen (denk aan wijkmanagers en

	<p>Voor het eerste deel zijn gesprekken gevoerd met de Raambuurtvereniging. Die bleek achteraf niet representatief voor de hele buurt. Ook zijn bijeenkomsten georganiseerd voor omwonenden en is een enquête uitgezet.</p> <p>Na vaststelling van het masterplan was het aantal deelnemers per focusgroep gelimiteerd; dat was geen goede zet en stuitte op weerstand. Er zijn wel veel communicatiemiddelen ingezet om iedereen op de hoogte te brengen, waarbij de informatie op de website niet altijd even snel werd geactualiseerd. Net voor Masterplan is het misgegaan: toen is geen stakeholdersanalyse gedaan en is de participatie te eenzijdig gericht geweest op de eerste kring (Raamstraat). Ook corona speelde een rol.</p>	<p>opbouwwerkers). En dat gedurende het proces regelmatig herhalen. Als je spreekt met een afvaardiging van de buurt, bijvoorbeeld in de vorm van een buurtvereniging, checken namens wie zij spreken en of zij contact onderhouden met hun achterban. In een volgende fase of volgend project kun je de participatieaanpak vooraf met een afvaardiging van betrokkenen bespreken om zo tegemoet te komen aan de manier waarop zij in het participatieproces betrokken willen worden. Je scheidt dan gelijk duidelijkheid over het participatieniveau. Bij een initiatief van een externe ontwikkelaar in een van de eerste gesprekken verantwoordelijkheden, rollen en taken van gemeente en ontwikkelaar bespreken en vastleggen.</p>
Het was voor deelnemers helder wie waarvoor verantwoordelijk was*	We hebben veel moeten uitleggen. Vooral over rolverdeling gemeente en ontwikkelaar (ook aan de raad) en over besluitvorming door de raad. En de vraag: waarom nam gemeente Deventer participatie niet op zich?	
Deelnemers waren continue geïnformeerd over de inhoud en voortgang proces	Ook hier weer de knip voor en na juli 2022. Voor juli 2022: geen verslaglegging en een te kleine kring betrokken, na juli 2022 zijn alle verslagen gedeeld via de website.	
Het besluit was helder gecommuniceerd	Er was een goede avondvoorzitter die altijd begon met terugkijken naar besluiten van die afgelopen tijd.	
Relatie		
Alle belanghebbenden waren in beeld en betrokken	Ook hier verschil tussen periode voor en na juli 2022.	<p>Inwoners hebben vaak een ander beeld bij participatie dan gemeente en ontwikkelaar. Ze zien participatie als mogelijkheid om mee te denken in de planvorming op het niveau van co-creatie en mee te besluiten.</p>
De wijze van interactie was afgestemd op de belanghebbenden	Er was op verschillende manieren de mogelijkheid om invloed uit te oefenen: focusgroepen, dialoogavonden, piepschuimparticipatiesessie, zienswijzemomenten.	

Alle belangen werden zichtbaar afgewogen en verwerkt	Bij focusgroepen en dialoogavonden is iedere keer een terugkoppeling geweest incl. het waarom. Lastig: er was een nieuwe raad, kennis en ervaring over gebiedsontwikkeling moest worden opgedaan. Bij behandeling van het bestemmingsplan zat een participatieverslag bij de raadsstukken. Bij het masterplan niet. De raad moet zijn eigen afweging kunnen maken op basis van hoor en wederhoor.	Belangrijk dus om rol en participatieniveau uit te leggen, te duiden en commitment te vragen. Als er geen sprake is van commitment bij omwonenden bij het voorgestelde participatieniveau, dan is het zaak om in gesprek te blijven, te vragen naar zorgen en te zoeken naar gedeelde belangen.
Menskracht en middelen		
Er was voldoende tijd	Er was voldoende tijd en er is extra tijd voor gemaakt (met bijbehorende kosten).	
Er was voldoende menskracht en middelen	Met name na vaststelling van het masterplan is er extra budget vrijgemaakt voor adviseurs, communicatiemiddelen enz.	
De samenwerking binnen het kernteam was effectief*	Goede samenwerking tussen gemeente en ontwikkelaar richting bewonersavonden, ontwikkelaar/ambtelijk apparaat droegen zelfde boodschap uit, met respect voor respectievelijke rol en belangen.	

*Dit beoordelingscriterium is toegevoegd aan het beoordelingskader van Relevant Gesprek, omdat de casus om een ontwikkeling met een externe initiatiefnemer gaat

3. Conclusie

Er is een duidelijke knip te zien in de participatie rondom Senzora: het traject tót juli 2022 (vaststelling Masterplan) en het traject daarna. Na vaststelling Masterplan is de participatie aanzienlijk verbeterd, ook op verzoek van de gemeenteraad.

In het traject tot juli 2022 is een te kleine groep omwonenden betrokken geweest. Daarnaast heeft ontwikkelaar veel gesprekken gevoerd met de Raambuurtvereniging, maar deze bleek niet representatief voor de hele buurt. Aanbevolen wordt om bij het ontwikkelen van het participatieplan een goede stakeholdersanalyse te doen met mensen die de omgeving kennen en deze analyse op gezette tijden te herhalen.

Het aantal leden van de focusteams was gelimiteerd. Dat stuitte op weerstand. Ook hier kan een goede stakeholdersanalyse uitkomst bieden. Daarmee kunnen de juiste (afvaardigingen van) groepen worden uitgenodigd. Zeker als je weet dat een ontwikkeling veel impact heeft en

bewoners zeer betrokken zijn, kun je andere methodieken inzetten om een grotere groep te raadplegen. Met de dialoogavonden en de piepschuimsessies is dat ook geprobeerd.

De raad heeft bij vaststelling van het masterplan geïntervenieerd op de participatieaanpak. Zij moet een zorgvuldig afgewogen besluit kunnen nemen. Het is daarom belangrijk dat zij verschillende geluiden hoort, zowel van uitgesproken voor- en tegenstanders als de meer genuanceerde stemmen.

Verlag evaluatie participatie Westerhuispad

Inhoudsopgave

1. Omschrijving project en participatieaanpak
2. Het participatieproces
3. Score op beoordelingskader
4. Conclusie en geleerde lessen

1. Omschrijving project en participatieaanpak

De speelplek bij de openbare basisschool Kolmenscate aan het Westerhuispad wordt veel gebruikt en is toe aan een grondige opknappbeurt. De speelplek krijgt een andere inrichting. Kinderen en buurtbewoners dachten daarover mee. De werkzaamheden starten op 22 april 2025 en duren tot en met 16 mei 2025. Zo wordt de speelplek weer aantrekkelijk voor jong en oud, om te spelen, te bewegen, te luieren en te ontmoeten.

Zie voor meer informatie en definitief ontwerp: [Wijkspeelplek Westerhuispad: aan de slag en feest voor jong en oud | Deventer.nl](#)

Waarom participatie?

Bij de herinrichting wil de gemeente rekening houden met wensen uit de buurt. Ook wensen van interne stakeholders en externe stakeholders, zoals woningcorporaties en opbouwwerkers, worden meegenomen.

Waarover participatie?

Voornaamste vraag is welke functies op het veld het meest gewenst zijn. Zoals spelen, relaxen, groen en andere mogelijkheden. Het staat vast dat het veld vergroend moet worden, dat er meer bomen komen. Bewoners mogen meedenken welke bomen er komen en waar ze komen.

Met wie participatie?

Het participatie-gebied is eerst bepaald; bewoners uit straal van x meter rondom het gebied worden benaderd (614 adressen). Daarnaast is aan de school gevraagd wie er vaak gebruik maken van het speelveld. Twee groepen worden onderscheiden: kinderen en volwassenen, zowel uit de buurt als van de school.

Hoe participatie?

Eerst digitaal via OpenStad, daarna ook op offline manieren voor niet-digitalen.

2. Het participatieproces

Het participatieproces is als volgt verlopen:

- Ansichtkaart gericht aan 614 adressen rondom wijkspeelplek Westerhuispad met de oproep om mee te denken over de nieuwe inrichting van de speelplek, via QR-code naar OpenStad.
- Artikel in de gemeentepagina Deventer Nu in de weekkrant Stedendriehoek met de oproep om mee te denken over de nieuwe inrichting van de speelplek.
- Oproep via Whatsapp, de social media kanalen van de gemeente en de gemeentelijke digitale nieuwsbrief van de gemeente (3.500/4.000 abonnees) met de oproep om mee te denken.

- Vragenlijsten in OpenStad opgesteld: 1 voor kinderen, 1 voor volwassenen.
- Fysiek inloopmoment op het schoolplein van school Kolmenscate op 11 september 2024 om vragenlijsten met hulp in te vullen (opkomst: 10 personen).
- Bericht in de WhatsApp-groep voor ouders van de basisschool Kolmenscate.
- Klassenbijeenkomsten met kinderen van de onderbouw van de basisschool Kolmenscate.
- Voorlopig ontwerp (en vervolgplanning) te bekijken op OpenStad.
- E-mail met link naar OpenStad naar iedereen die zich heeft aangemeld voor updates om te attenderen en te reageren op het voorlopig ontwerp.
- In 2025 volgt nog een derde ansichtkaart met de uitnodiging voor de feestelijke opening van de nieuwe wijkspeelplek op 28 mei a.s.

3. Score op beoordelingskader

Hieronder staat per kritische succesfactor wat de score is voor het project Westerhuispad. De kleur geeft aan wat de mate van verbetering is: groen is goed, oranje kent beperkte verbetermogelijkheden, rood heeft veel verbetermogelijkheden.

Kritieke succesfactor	Beoordeling
Inhoud	
Het onderwerp was geschikt	Het onderwerp was zeer geschikt voor participatie.
Er was ruimte voor aanpassingen	Er was voldoende ruimte voor aanpassingen.
Je kon het eindresultaat uitvoeren	Van tevoren was duidelijk aangegeven wat er mogelijk was en ook wat niet in de nieuwe inrichting. Expliciet vermeld was een skatebaan: daarvoor was het budget niet toereikend.
Proces	
Het proces was voor alle belanghebbenden toegankelijk	Zowel fysiek als digitaal waren er mogelijkheden voor belanghebbenden om mee te doen. Ruim 200 mensen - volwassenen en kinderen - hebben de vragenlijsten ingevuld.
Deelnemers waren continue geïnformeerd over de inhoud en voortgang proces	Via OpenStad konden deelnemers en andere geïnteresseerden volgen wat de voortgang van het proces was dmv een tijdlijn.
Het besluit was helder gecommuniceerd	Via de mail zijn op OpenStad het voorlopig en het definitieve ontwerp bekend gemaakt.
Relatie	
Alle belanghebbenden waren in beeld en betrokken	Er is bewust gekozen om zowel volwassen als kinderen te bereiken. Hier zijn verschillende vragenlijsten voor opgesteld. De twee groepen werden zowel in de buurt als via de naastgelegen school benaderd.
De wijze van interactie was afgestemd op de belanghebbenden	Er zijn zowel online (mail, OpenStad, social media, whatsapp groep ouders) als offline middelen (ansichtkaarten, bijeenkomst op schoolplein, les in de klas) gebruikt om groepen belanghebbenden te bereiken.
Alle belangen werden zichtbaar afgewogen en verwerkt	Voor de voortgang en ontwerp werd verwezen naar OpenStad. Daar werd vermeld dat participatie veel heeft opgeleverd en zijn de ontwerpen te zien. Er wordt niet vermeld wat participatie heeft opgeleverd en wat daarvan is opgenomen in de ontwerpen. Dit wordt nog gecorrigeerd/alsnog opgenomen.

Menskracht en middelen	
Er was voldoende tijd	Er was voldoende tijd.
Er was voldoende menskracht en middelen	Er waren voldoende mensen en middelen, maar in het begin van het project was het erg krap qua tijd. De vakgroep Kennis en Verkenning bleek geen tijd en capaciteit te hebben om vragenlijsten op te stellen. Besloten werd om OpenStad in te zetten, ook omdat dat een beter instrument zou zijn om belanghebbenden te bereiken. Omdat de eerste keer was dat er met OpenStad gewerkt werd, is er in zeer korte tijd heel hard gewerkt om dit voor elkaar te krijgen.

4. Conclusies

Positief: de aanpak via OpenStad en met verschillende vragenlijsten voor kinderen en volwassenen heeft veel goodwill opgeleverd. Er is een bredere groep bereikt door het gebruik van de digitale participatiemiddelen. Het is vooral positief dat ook leerlingen van de school betrokken zijn, want zij gebruiken de speelplek het meest.

Lessen: De aanpak via OpenStad en/of het breed ophalen van wensen is niet geschikt voor iedere speelplek, want daar is geen budget voor beschikbaar. De opbrengst van de participatie en wat hiervan opgenomen is in het ontwerp is nog niet gedeeld met de participanten en andere belangstellenden. Omdat het project nog niet gereed is kan dit nog hersteld worden.

Kansen: per speelplek zou er een standaard aanpak ontwikkeld kunnen worden, zoals een standaard vragenlijst en participatie-mix van middelen. Er is behoefte aan spelregels wanneer je OpenStad kan inzetten; voor welke onderwerpen is het geschikt, hoeveel tijd en geld kost het, etc. Er is behoefte aan een 'menukaart' van de mogelijkheden/dienstverlening van communicatie, participatie en Kennis en Verkenning. Er is behoefte om beter intern af te stemmen en met andere projecten en van elkaar te leren. De projectgroep geeft verder aan dat je de stappen van het participatieproces aan het begin van ieder traject verplicht zou moeten doorlopen.